

משנה - שבועות - רע"ב

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#)

[פרק א](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

[פרק ב](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

[פרק ג](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#)

[פרק ד](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#) [משנה יג](#)

[פרק ה](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

[פרק ו](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

[פרק ז](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

[פרק ח](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

שבועות שתיים. כתיבי בקרא בהדיא (ויקרא ה) או נפש כי תשבוע לבטא בשפתיים להרע או להיטיב. אכל, להיטיב. לא אכל, להרע, שמענה את עצמו. והוא הדין לכל דבר שהוא הן ולא להבא, דלהרע או להיטיב להבא משמע: **שהן ארבע.** יש לרבות עוד שתיים אחרים דלא כתיבי. והן, הן ולא דלשעבר [א]. כמו אכלתי ולא אכל, או לא אכלתי ואכל: **ידיעות הטמאה.** או נפש אשר תגע בכל דבר טמא (שם), האמור בויקרא אצל טמאת מקדש וקדשיו [ב]: **שתיים.** כתיבי בקרא. דכתיב (שם) ונעלם ממנו והוא טמא, משמע שנעלמה ממנו טמאה [ג] ועל ידי אותו העלם אכל בשר קדש, הרי אחת. או נכנס למקדש, הרי שתיים: **שהן ארבע.** יש לרבות עוד שנים חיובים אחרים [ד]. העלם קדש, והעלם מקדש, וזכור הוא את הטמאה: **יציאות השבת.** הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, ילפינן מקרא מן ויצו משה ויעבירו קול במחנה וגו' (שמות לו), לא תפיקו מרשות היחיד לרשות הרבים: **שתיים.** אחת לעומד בחוץ והושיט ידו לפנים ונטל החפץ והוציאו, ואחת לעומד בפנים ונטל החפץ ממקומו והוציאו לחוץ: **שהן ארבע.** יש להוסיף עוד שתיים דהכנסה [ה], אף על גב דלא כתיבי שפשם שהקפידה תורה מרשות לרשות בהוצאה, כן הקפידה על ההכנסה. אחת לעומד בפנים והוציאו ידו לחוץ ונטל חפץ והכניס, ואחת לעומד בחוץ ונטל חפץ ממקומו והושיטו לפנים והניחו: **מראות נגעים שנים.** כתיבי בקרא (ויקרא יג), שאת ובהרת: **שהן ארבעה.** תולדה דשאת ותולדה דבהרת, דלא כתיבי בקרא בהדיא:

שֵׁשׁ בַּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה. אִידִיעוֹת הַטְּמְאָה קֵאִי. וְאִידִי דְזוּטְרִי מְלִיָּהוּ מְפָרֵשׁ לְהוּ בְרִישָׁא וְהָדָר מְפָרֵשׁ שְׁבוּעוֹת דְנִפְיִשִׁי מְלִיָּהוּ. וְיִצִיאוֹת וּמְרֵאוֹת, כָּל חֲדָא וְחֲדָא מְפָרֵשׁ אַבְמִסְכַּת דִּידִיעָה, לְהַכִּי לֹא פְרָשִׁינְהוּ בְּהַאי מְסַכְתָּא. וְלֹא תִנְיָנְהוּ הָכָא אֶלָּא מְשׁוּם דְדָמּוּ לְהֲדָדִי בְּשִׁתִּים שְׁהוּ אַרְבַּע: יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה. שְׂיַדַּע שְׁנִטְמָא: וְיְדִיעָה בְּסוּף. מְשַׁאכֵל אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּהַעֲלֵם אוֹ נִכְנַס לְמִקְדָּשׁ בְּהַעֲלֵם וְיִצָּא, נוֹדַע לוֹ שֶׁבְטְמָאָה אָכַל אוֹ בְטְמָאָה נִכְנַס: וְהַעֲלֵם בִּינְתִים. כְּשֶׁאָכַל אֶת הַקֹּדֶשׁ נִעְלָמָה מִמֶּנּוּ טְמָאָה אוֹ קֹדֶשׁ, אוֹ נִכְנַס לְמִקְדָּשׁ וְנִעְלָמָה מִמֶּנּוּ טְמָאָה אוֹ מִקְדָּשׁ: הֵרִי זֶה בְּעוֹלָה וְיִוֵּרֵד. עוֹלָה לְעֹשִׂיר, וְיִוֵּרֵד לְעֹנִי. עֹשִׂיר מְבִיא חֲטָאת בְּהֶמָּה, וְעֹנִי חֲטָאת הָעוֹף, וְדַל שְׁבַדְלִים עֲשִׂירִית הָאִיפָּה, וְהִיא מְנַחַת חוּטָא הָאֲמוּרָה בְּכָל מְקוֹם: שְׁעִיר הַנִּעְשָׂה בַּפְּנִים. שְׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים שְׁמֵבִיא מִדָּמּוֹ לַפְּנִים [ח]: תּוֹלָה. לְהַגִּין עָלָיו מִן הַיְסוּרִין [ז]: עַד שְׂיִוָּדַע לוֹ. שְׁאָכַל קֹדֶשׁ בְּטְמָאָה [יא] וְיִבִיא קֶרְבָּן עוֹלָה וְיִוֵּרֵד:

פרק א - משנה ג

אִין בַּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה. שְׁלֹא יָדַע בְּטְמָאָה זֹו מִיָּמִיו [יב], זֶה לֹא בָּא לְכָלֵל קֶרְבָּן עוֹד לְעוֹלָם. שְׁהֵרִי אִין קֶרְבָּן בָּא אֶלָּא עַל שֵׁשׁ בּוֹ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה: שְׁעִיר הַנִּעְשָׂה בַּחוּץ. הַקֶּרֶב בְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן בְּמוֹסַפִּין שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים: וְיוֹם הַכְּפוּרִים. עֲצָמוֹ מִכְּפָר עִם הַשְּׁעִיר: שְׁנֵאֲמֹר. בְּשְׁעִיר הַנִּעְשָׂה בַּחוּץ (בְּמִדְבָר כֵּט) שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד חֲטָאת מְלֻבֵּד חֲטָאת הַכְּפָרִים, וְחֲטָאת הַכְּפָרִים הוּא הַשְּׁעִיר הַנִּעְשָׂה בַּפְּנִים, וְהַקִּישׁוֹן הַכְּתוּב, לְלַמֶּדֶד שְׁעַל מַה שְׁזָה מִכְּפָר זֶה מִכְּפָר. מַה פְּנִימִי אִינוֹ בָּא אֶלָּא עַל דְּבַר שֵׁשׁ בּוֹ יְדִיעָה, וּמֵאִי נִיָּהוּ, יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה, כְּדִילְפִינֵן מִקָּרָא דְכְּתִיב לְכָל חֲטָאתֶם, דְּמִשְׁמַע לְאוֹתֶם שְׂיָבֵאוּ לְכָלֵל חֲטָאת כְּשִׁתְּהִיָּה לָהֶם יְדִיעָה בְּסוּף, וְאִי אֶפְשָׁר לְבֹא לְכָלֵל חֲטָאת אֶלָּא אִם כֹּן הִיָּתָה לוֹ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה, אֶף שְׁעִיר הַנִּעְשָׂה בַּחוּץ אִינוֹ מִכְּפָר אֶלָּא עַל שֵׁשׁ בּוֹ יְדִיעָה, וּמֵאִי נִיָּהוּ, יְדִיעָה בְּסוּף וְלֹא בַּתְּחִלָּה [יג] דְּלֹא אֲתִיָּא לְכָלֵל קֶרְבָּן, וּמִכְּפָר זֶה כְּפָרָה גְּמוּרָה בְּלֹא תִלְיָה:

פרק א - משנה ד

שְׁעִירֵי הָרְגָלִים. בְּכָל הָרְגָלִים נֶאֱמָרוּ שְׁעִירֵי חֲטָאת בְּמוֹסַפִּין: וּשְׁעִירֵי רֵאשֵׁי חֳדָשִׁים מִכְּפָרִים. דְּכְתִיב בְּשְׁעִיר רֵאשׁ חֳדָשׁ (שִׁם כֹּה) לְחֲטָאת לַה', חֲטָא שְׂאִין מְכִיר בּוֹ אֶלָּא הִי שְׁעִיר זֶה יְהֵא מִכְּפָר, וְהִיָּנוּ שְׂאִין בּוֹ יְדִיעָה לֹא

בתחלה ולא בסוף [יד]. ושעירי רגלים ילפינו משעיר ראש חדש בהקש, דשעיר הנה מצי למכתב בכלהו רגלים, וכתב ושעיר [טו], וא"ו מוסיף על ענין ראשון, להקיש שעל מה שזה מכפר אלו מכפרים: **כל השעירים כפרתו שוה**. כל שעירי המוספין, בין שעירי רגלים בין שעיר ראש חדש בין שעיר הנעשה בחוץ ביום הכפורים, כפרתו שוה, שהם מכפרין בין על שאין בה ידיעה בתחלה ויש בה ידיעה בסוף בין על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף, בין על טהור שאכל את הטמא, ונפקא מנה לטמאה שארעה בין זו לזו. אבל שעיר הנעשה בפנים ביום הכפורים לא נחלקו עליו [יט] שהוא תולה על שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף, כדאמרין: **היה רבי שמעון אומר**. האי דהדר נקט לה, משום דבעי למימר אמרו לו מהו שיקרבו זה בזה: **מהו שיקרבו**. אם אבד שעיר שהפרש ליום הכפורים, ונתכפרו באחר, ונמצא זה ברגל או בראש חדש, מהו שיקריב לשם שעירו של יום: **אמרו לו הואיל ואין כפרתו שוה**. רבי מאיר הוא דקאמר ליה לרבי שמעון [כ], בשלמא אי אמרת כלן כפרתם שוה, יקרבו, שהרי כלן כפרה אחת הן מכפרים, אלא לדידך, זו שהפרשה לכפר על שאין בה ידיעה בתחלה ויש בה ידיעה בסוף, היאך יקרבו ברגל לכפר על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף, או בראש חדש לכפר על הטהור שאכל את הטמא: **לכפר על טמאת מקדש וקדשיו**. וכיון דבזה שוין, אף על פי שכפרתו חלוקות יכול הוא לקרבו:

פרק א - משנה ה

משמו. של רבי שמעון. וסתם רבי שמעון הוא רבי שמעון בן יוחאי:

פרק א - משנה ו

ועל זדון טמאת מקדש וכו'. סתמא דתלמודא נקיט לה: **שעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים מכפר**. דכתיב (ויקרא טז) ומפשעיהם לכל חטאתם, ופשעים אלו מרדים [כד]: **החמורות והקלות וכו'**. כלה מתניתין מפרשא בגמרא הכי, בין קלות בין חמורות בין שעשאון במזיד בין שעשאון בשוגג, אותן שעשאון בשוגג בין נודע לו ספקו בין לא נודע לו ספקו, כלומר בין נודע לו שבא לידו ספק חלב ואכלו [כה] בין שלא נודע לו שבא לידו ספק חלב. ואלו הן קלות, עשה ולא תעשה. ואלו הן חמורות, כרתות ומיתות

פרק א - משנה ז

אָחַד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד פְּהַנִּים. הַכִּי קֹאֵמֶר, אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד פְּהַנִּים וְאֶחָד כֶּהֱן מְשֻׁחַ מִתְּכַפָּרִים בְּשַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח בְּשָׂאֵר עֲבֹרוֹת, וְאִין חֲלוּק בִּינֵיהֶן: אֲלֵא שְׂדָם הַפֶּר מְכַפֵּר עַל הַפְּהַנִּים עַל טְמֵאת מְקַדָּשׁ וְקַדְשָׁיו. כֹּל מַה שְּׁשַׁעִיר הַפְּנִימִי מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, דְּהִינוּ תְּלִית יִשְׂרָאֵל עַל שְׂיֵשׁ בַּהּ יְדִיעָה בְּתַחֲלָה וְאִין בַּהּ יְדִיעָה בְּסוּף וְזָדוֹן טְמֵאת מְקַדָּשׁ וְקַדְשָׁיו, וְכֵן כְּפָרַת שַׁעִיר הַחִיצוֹן פָּרוּ שֶׁל כֶּהֱן גְּדוֹל הַקָּרֵב בְּיוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר עַל הַפְּהַנִּים: רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר כָּשֵׁם. שְׂאֵתָה מוֹדָה בְּדָם הַשַּׁעִיר הַפְּנִימִי שְׁמַכְפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל כְּפָרְתוֹ בְּלֵא שׁוּם וְדוּי, שְׂאִין וְדוּי בְּשַׁעִיר הַפְּנִימִי אֲלֵא בְּשַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח, כִּד דָּם הַפֶּר בְּלֵא שׁוּם וְדוּי מְכַפֵּר עַל הַפְּהַנִּים עַל טְמֵאת מְקַדָּשׁ וְקַדְשָׁיו. אֵיתֵר לִיהּ וְדוּיוֹ שֶׁל פֶּר בְּמִקּוּם וְדוּי שֶׁל שַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח לְכַפֵּר עַל הַפְּהַנִּים בְּשָׂאֵר עֲבֹרוֹת, וְאִין לָהֶם כְּפָרָה בְּשַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח:

פרק ב

פרק ב - משנה א

יְדִיעוֹת הַטְּמֵאָה. נְטֵמָא וְיָדַע שְׁנִטְמָא [א]. בְּשַׁעַת טְמֵאָה אוֹ אַחֲרֵי כֵן: נְעֵלְמָה מִמְּנוּ טְמֵאָה. וְעַל יְדֵי אוֹתוֹ הָעֵלֶם אֲכַל קֹדֶשׁ, הָרִי אַחַת. וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ, הָרִי שְׁתֵּים. דְּכַתִּיב וְנִעְלַם מִמְּנוּ וְהוּא טְמֵא, מִשְׁמַע שְׁנַתְעֵלְמָה מִמְּנוּ טְמֵאָה. וּלְפִי שְׂאִינוּ חִיב עֲלֶיהָ אֲלֵא אִם כֵּן יָדַע בְּתַחֲלָה שְׁנִטְמָא וְאַחֲרַיָּךְ נְעֵלְמָה מִמְּנוּ, מְשׁוּם הַכִּי קָרִי לָהּ יְדִיעוֹת [ב]: נְעֵלֶם מִמְּנוּ הַקֹּדֶשׁ. אוֹ הַמִּקְדָּשׁ, וְאֲכַל קֹדֶשׁ אוֹ נִכְנַס לְמִקְדָּשׁ, וְזָכוֹר לְטְמֵאָה. הָרִי שְׁתֵּים אַחֲרוֹת דְּלֵא כְּתִיבִי [ג]: נְעֵלֶם מִמְּנוּ זֶה וְזֶה. אֵינוּ מִמְּנֵן הַיְדִיעוֹת [ד], אֲלֵא הָא קַמְשַׁמַּע לֹן דְּאָף עַל גַּב דְּבִשְׁעַת אֲכִילַת קֹדֶשׁ אוֹ כְּנִיסַת מְקַדָּשׁ אֵינוּ זָכוֹר לֹא לְטְמֵאָה וְלֹא לְקֹדֶשׁ, חִיב קָרְבָּן עוֹלָה וְיורֵד: [ד], אֲלֵא הָא קַמְשַׁמַּע לֹן

דאע'ג דבשעת אכילת קודש או כניסת מקדש אינו זכור לא לטומאה ולא לקודש,
חייב קרבן עולה ויורד:

פרק ב - משנה ב

אֶחָד הַנִּכְנָס לְעִזָּה. ראשונה: ואֶחָד הַנִּכְנָס לְתוֹסֶפֶת. שֶׁהוֹסִיפוּ עָלֶיהָ
אַחֲרֵי כֵן: שֶׁאִין מוֹסִיפִין וְכוּ'. לְפִיכָךְ הִיא קְדוּשָׁה כְּרֵאשׁוֹנָה: אֲלֵא בַמִּלֶּדֶךְ.
דְּאָמַר קָרָא (שְׁמוֹת כה) כָּכֵל אֲשֶׁר אָנִי מֵרְאֶה אוֹתָךְ אֶת תְּבִנֵית הַמִּשְׁכָּן וְאֶת
תְּבִנֵית כָּל כְּלָיו וְכֵן תַּעֲשׂוּ, קָרָא יִתְרָא הוּא לְמִדְרַשׁ לְדוֹרוֹת. וּבִימֵי מֹשֶׁה
הוּא מִלֶּדֶךְ (ו) וְנָבִיא וְאַחֲיוּ כֹהֵן גָּדוֹל וְהָיוּ שָׁם אוֹרִים וְתַמִּים (ז) וְשִׁבְעִים
זְקֵנִים (ח), אֵף לְדוֹרוֹת כֵּן: וּבְשָׁתֵי תוֹדוֹת. בְּשָׁנֵי לַחֲמֵי תוֹדָה. וְהָיוּ נוֹשְׂאִים
אוֹתָן בְּהַקֵּף סָבִיב עַד סוֹף הַגְּבוּל שֶׁמִּקְדָּשִׁים, וְשָׁם אוֹכְלִים הָאֶחָת
וְשׁוֹרְפִים הַשְּׁנִיָּה, וְעַל פִּי נָבִיא נֶאֱכַלְתָּ וְעַל פִּי נָבִיא נִשְׂרַפְתָּ (ט). וְהָיוּ דִתְנֵן
הַפְּנִימִית נֶאֱכַלְתָּ וְהַחִיצוֹנָה נִשְׂרַפְתָּ. וּמִנְחָמָה בֶּן חַכְלִיָּה גָּמַר, דְּכַתִּיב בֵּיהּ
(נְחֻמָּה יב) וְאֶעֱמִידָה שְׁתֵּי תוֹדוֹת גְּדוֹלֹת (י): וּבְשִׁיר. הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים
אֲרוֹמְמָךְ ה' כִּי דָלִיתָנִי (יא) (תְּהִלִּים ל). וּבֵית שְׁנֵי אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם לֹא
מִלֶּדֶךְ וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים, הַקְּדָשָׁה שֶׁקְדָּשׁ שְׁלֵמָה הֵבִית בְּרֵאשׁוֹנָה קְדָשָׁה
לְשַׁעֲתָהּ וְקְדָשָׁה לְעֵתִיד לְבֵא. וְעַבּוּדָה דְנִחְמָה בֶּן חַכְלִיָּה לְזָכַר בְּעֶלְמָא
הָהּ:

פרק ג - משנה ג

נִטְמָא בְּעִזָּה. וַיֵּדַע שֶׁנִּטְמָא, וְהִשְׁתַּחֲוָה בְּהַעֲלֵם זֶה כְּלָפֵי פָנִים, אֵף עַל פִּי
שֶׁלֹּא שָׁהָ (יט). אוֹ הִשְׁתַּחֲוָה כְּלָפֵי חוּץ, וְהוּא דְשָׁהָ כְּדִי הִשְׁתַּחֲוָּאָה (כ).
וְשַׁעוֹר הִשְׁתַּחֲוָּיָה הִיא כְּדִי שִׁיקְרָא אָדָם פְּסוּק זֶה בְּיָשׁוּב (כא), וַיִּכְרְעוּ אֶפְסִים
אֲרָצָה עַל הַרְצָפָה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְהוֹדוֹת [וְהוֹדוֹת] לֵה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חִסְדּוֹ.
וְהוּא פְּסוּק בְּדַבְרֵי הַיָּמִים (ב ז): אוֹ שֶׁבֵּא לוֹ בְּאַרְכָּה. שֶׁיֵּצֵא לוֹ דֶּרֶךְ אֲרָכָה
שֶׁיֵּשׁ קְצָרָה מִמֶּנּוּ לְצֵאת, וְאֶפְלוּ לֹא שָׁהָ תַחֲלָה, חֵיב: וּבְקְצָרָה פְּטוּר.
הִיכָא דְלֹא הִשְׁתַּחֲוָה וְלֹא שָׁהָ, וַיֵּצֵא לוֹ דֶּרֶךְ קְצָרָה, פְּטוּר: זֶה הִיא מִצְוֹת
עֲשֵׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ. דִּישׁ כָּאֵן וַיִּשְׁלַחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל טָמֵא: שֶׁאִין חֵיבִין עָלֶיהָ.
בֵּית דִּין, פֶּר הָעֵלִם דְּבַר. שֶׁאִם שָׁגְגוּ וְטָעוּ בְּהוֹרָאָה זֶה, וְהוֹרוּ לוֹ שֶׁיֵּצֵא
בְּאַרְכָּה, אִין מְבִיאִין עַל שְׁגָגַת הוֹרָאָה זֶה פֶּר הָעֵלִם דְּבַר שֶׁל צְבוּר:

פרק ב - משנה ד

וְאִיזוֹ הִיא מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁבִּנְדָה. שְׂדוּמָה לְזוֹ שֶׁבִּמְקוֹדֶשׁ, שְׂאֲרֵע לּוֹ הַטְּמֵאָה מִשָּׁבֵא בְּהִתֵּר לְיַדֵּי כְּנִיסָה, אִם שָׁגְגוּ בֵּית דִּין בְּהוֹרָאָה זֶה חֲזָבִים עָלֶיהָ פֶּר הָעֵלִם דָּבָר: הִיא מְשַׁמֵּשׂ עִם הַטְּהוֹרָה. שֶׁנִּכְנַס בְּהִתֵּר וְאִמְרָה לּוֹ נִטְמְאֵתִי עִכְשָׁיו, וּפְרַשׁ מִיַּד בְּקִשֵׁי הָאֲבֵר, חֲזָב. אֶלָּא יַעֲמֵד בְּלֹא דִישָׁה עַד שְׂיָמוּת הָאֲבֵר וַיִּפְרֹשׁ בְּלֹא קִשֵׁי. וְזֶהוּ הָעֲשֵׂה שֶׁבִּנְדָה:

פרק ב - משנה ה

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הַשְּׂרָץ וְנֹעֲלִים. דָּאֵמַר קָרָא (ויקרא ה) אוֹ בְּנִבְלַת שְׂרָץ טָמֵא וְנֹעֲלִים מִמֶּנּוּ, וּקְרָא יִתְרָא הוּא, דְּהָא לְעִיל כְּתִיב אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דָּבָר טָמֵא, וְשְׂרָץ בְּכָלֵל דָּבָר טָמֵא הוּא, אֶלָּא לְלַמְדָּךְ שֶׁאִם יָדַע שֶׁנִּטְמָא וְדָאִי וְאִינוּ יוֹדַע אִם בְּשְׂרָץ אִם בְּנִבְלָה אִינוּ חֲזָב קָרְבָן אִם אֶכֶל קֹדֶשׁ עַד שֶׁתִּהְיֶה לּוֹ יָדִיעָה בְּתַחֲלָה אִם בְּשְׂרָץ נִטְמָא אוֹ בְּנִבְלָה נִטְמָא [כא]. וְרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר, דְּכִיּוֹן דִּידַע וְדָאִי שֶׁנִּטְמָא אֶף עַל גַּב דְּלֹא אֶתְבָּרִירָא לִיהַּ הַטְּמֵאָה שֶׁנִּטְמָא אִם בְּשְׂרָץ אוֹ בְּנִבְלָה, חֲזָב. וְתַרְוֵיהוּ פְטָרִי עַל הָעֵלִם מְקַדֵּשׁ. וְרַבִּי יִשְׁמַעֵאל מְחִיב. וְהִלְכָה כְּרַבִּי יִשְׁמַעֵאל:

פרק ג

פרק ג - משנה א

שְׁבֻעוֹת שְׁתֵּים. שֶׁאֵכֶל וְשֵׁלֵא אֵכֶל. הֵם הַשְּׁתַּיִם הַמְּפָרְשׁוֹת, דְּכְתִיב (ויקרא ה) לְהִרְע אוֹ לְהִיטִיב, דְּמִשְׁמַע לְהִבָּא. לֹא אֵכֶל, לְהִרְע. אֵכֶל, לְהִיטִיב: שֶׁאֵכֶלִי וְשֵׁלֵא אֵכֶלִי. הֵם הַשְּׁתַּיִם הַנוֹסְפוֹת מִמְּדֻרָשׁ חֲכָמִים [א]: מְדַבֵּר

וּמְבִיא קָרְבָּן. בְּשִׁבִיל בְּטוּל דְּבוּרוֹ. וְכִיּוֹן דְּמִשּׁוּם בְּטוּל דְּבוּרוֹ הוּא, אָף זֶה בְּטוּל דְּבוּרוֹ הוּא. שְׁהֹאֹמֵר לֹא אֵכֹל, דְּעֵתוֹ לְאַסֵּר עֲצָמוֹ בְּכָל שְׁהוּא: שְׁבוּעָה שְׁלֹא אֵכֹל וְאֵכֹל וְשִׁתָּהּ. אָף עַל גַּב דְּשִׁתָּיהּ בְּכָלֵל אֲכִילָהּ {ד} אֵינוֹ חֵיב אֶלָּא אַחַת, דְּהוּי לִיהּ כְּאוֹכֵל וְחוֹזֵר וְאוֹכֵל בְּהֶעֱלִם אֶחָד: שְׁלֹא אֵכֹל וְשִׁלָּא אֲשִׁתָּהּ. הוּוּ לְהוּ שְׁתֵּי שְׁבוּעוֹת. וְאָף עַל גַּב דְּמַכִּי אָמַר לֹא אֵכֹל אֲתִסֵּר לִיהּ בְּשִׁתָּיהּ, דְּשִׁתָּיהּ בְּכָלֵל אֲכִילָהּ, וְכִי הִדֵּר וְאָמַר תּוֹ לֹא אֲשִׁתָּהּ הָוּה לִן לְמִימַר דְּאִין שְׁבוּעָה חָלָה עַל שְׁבוּעָה, שְׁאֵנִי הִכָּא, כִּיּוֹן דְּאָמַר בְּרִישָׁא לֹא אֵכֹל וְהִדֵּר אָמַר לֹא אֲשִׁתָּהּ גְּלִי דְּעֵתִיהּ דְּהִדֵּר אֲכִילָהּ דְּאָמַר בְּרִישָׁא אֲכִילָהּ גְּרִידָתָא הִיא:

פרק ג - משנה ב

חֵיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. מִדְּקֹאֲמַר פֶּת וּפֶת עַל כָּל מִין וּמִין, שְׁמַע מִנָּה לְחֻלְקָא. דְּאִי לְאַסֵּר עָלָיו מִיָּנִים הִלְלוּ וְתוֹ לֹא, הָוּה לִיהּ לְמִימַר פֶּת חֲטִימִים וְכֵן שָׁל שְׁעָרִים וְכֵן שָׁל כְּסָמִין:

פרק ג - משנה ג

שְׁבוּעָה שְׁלֹא אֲשִׁתָּהּ יַיִן וְשִׁמּוֹן וְדַבֵּשׁ. בְּגִמְרָא מוֹקִי לֶהּ כְּגוֹן שְׁהִיָּה חֲבָרוֹ מְסַרְבֵּי בּוֹ וְאוֹמֵר לוֹ בֵּא וְשִׁתָּה עִמִּי יַיִן וְשִׁמּוֹן וְדַבֵּשׁ. הִיָּה לוֹ לֹמַר שְׁבוּעָה שְׁלֹא אֲשִׁתָּה עִמָּךְ וְתוֹ לֹא, דְּכִי אֲשִׁתְּבַע, אֲמַאי דְּמְסַרְבֵּי בּוֹ אֲשִׁתְּבַע, יַיִן וְשִׁמּוֹן וְדַבֵּשׁ לְמָה לִי, שְׁמַע מִנָּה לְחֻלְקָא:

פרק ג - משנה ד

וְאֵכֹל נִבְלוֹת חֵיב. דְּרֵאוּיִין לְאֲכִילָהּ הֵן אִי לָאוּ דְּרַחֲמֵנָא אֲסַרְיָנְהוּ {ה}: רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר. דְּמִשְׁבַּע וְעוֹמֵד הוּא עֲלֵיהֶם. וּפְלַגְתָּא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן וְתַנָּא קַמָּא בְּכוּלֵל דְּבָרִים הַמְתָּרִים עִם דְּבָרִים הָאֲסוּרִים, כְּגוֹן בְּאוֹמַר שְׁבוּעָה שְׁלֹא אֵכֹל שְׁחוּטוֹת וְטֵרְפוֹת. תַּנָּא קַמָּא סָבַר מְגוֹ דְּחִילָא שְׁבוּעָה אֲשִׁחוּטוֹת חִילָא

נמי אטרפות, דאסור חל על אסור באסור כולל. ורבי שמעון סבר אין אסור חל על אסור באסור כולל. ואין הלכה כרבי שמעון: **אשתו אסורה**. שהרי אכל אכלים. ואפלו לרבי שמעון. דטעמא דפטור בקמינתא לאו משום דלאו בני אכילה נינהו, אלא שאין שבועה חלה על דבר אסור:

פרק ג - משנה ה

ואחד דברים של אחרים. כדמפרש שאתן לפלוני: **שאין בהן ממש**. תרי גוני משמע, כגון שנה, ומשמע שאין בהם הנאה כגון שאזרק צרור לים: **מרבוי הכתוב**. לכל אשר יבטא האדם. ופלגתא דרבי עקיבא ורבי ישמעאל, דרבי עקיבא דריש בכל התורה רבויי ומעויטי, ורבי ישמעאל דריש כללי ופרטי. רבי עקיבא דריש או נפש כי תשבע רבה, להרע או להיטיב מעט, לכל אשר יבטא חזר ורבה. רבה ומעט ורבה, רבה הכל. מאי רבה, רבה כל מלי לשעבר כלהבא. ומאי מעט, מעט דבר מצוה. ורבי ישמעאל דריש או נפש כי תשבע כלל, להרע או להיטיב פרט, לכל אשר יבטא חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, מה הפרט מפרש להבא, אף כל להבא. והלכה כרבי עקיבא **[ט]**:

פרק ג - משנה ו

נשבע לבטל את המצוה וכו' פטור. משום שבועת בטוי. אבל לוקה הוא משום שבועת שוא: **שהיה בדין שיהיה חיב כדברי רבי יהודה בן בתירא**. כלומר שאלו לדברי רבי יהודה בן בתירא הוא חיב משום שבועת בטוי, שהיה רבי יהודה בן בתירא אומר מה אם הרשות וכו': **שלא עשה בה לאו פהו**. וקרא כתיב להרע או להיטיב, דמשמע דבר שיש בו הן ולא. ואין הלכה כרבי יהודה בן בתירא:

פרק ג - משנה ז

שְׁבוּעָה שְׁלֵא אֵכֵל כֶּכֶר זֶה שְׁבוּעָה שְׁלֵא אֵכֵלָנָה. טַעֲמָא דְאָמַר שְׁלֵא אֵכֵל וְהִדְר אָמַר שְׁלֵא אֵכֵלָנָה הוּא דְאִינוּ חַיֵּב אֶלְא אַחַת, שְׁאִין שְׁבוּעָה חֲלָה עַל שְׁבוּעָה. אָבֵל אָמַר תְּחִלָּה שְׁלֵא אֵכֵלָנָה וְהִדְר אָמַר שְׁלֵא אֵכֵל וְאֵכֵלָה כֶּלָּה חַיֵּב שְׁתֵּים, דְּכִי אָמַר שְׁלֵא אֵכֵלָנָה אִינוּ חַיֵּב עַד שְׁיֵאֵכֵל כֶּלָּה, וְכִי הִדְר אָמַר שְׁלֵא אֵכֵל כִּינּוּן שְׁאֵכֵל מִמְנָה כְּזֵית חַיֵּב **יב**), הִלְכָּד הַשְּׁבוּעָה הָאֲחֵרוֹנָה חֲלָה, וּמַחֲיֵב כִּי אֵכֵיל מִנָּה כְּזֵית, וְכִי הִדְר אֵכֵל כֶּלָּה מַחֲיֵב מְשׁוּם שְׁבוּעָה רֵאשׁוֹנָה: **שְׁבוּעָה שְׁלֵא אֵכֵלָנָה שְׁבוּעָה שְׁלֵא אֵכֵלָנָה**. אָף עַל גַּב דְּמַשְׁבוּעָה שְׁלֵא אֵכֵלָנָה שְׁנִיָּה שְׁמַעִינּוּ דְאִין שְׁבוּעָה חֲלָה עַל שְׁבוּעָה, תִּנָּא לָן שְׁבוּעָה שְׁלִישִׁית **יג**) לְאִשְׁמוּעִינּוּ דְחַיִּיבָא הוּא דְלִיכָא אִשְׁבוּעוֹת בְּתַרְיָתָא, הָא שְׁבוּעוֹת הֵן וְלֹא יֵצְאוּ לְבַטְלָה, וְאִם יִמְצְאוּ מְקוּם יְחִילוּ, שְׁאִם נִשְׁאַל לְחֻכְם עַל הָרֵאשׁוֹנָה עֲלֵתָה שְׁנִיָּה תַחְתִּיָּה וְנֶאֱסַר בְּדַבָּר מְשׁוּם שְׁבוּעָה שְׁנִיָּה, וְכֵן אִם נִשְׁאַל עַל הַשְּׁתֵּים חֲלָה הַשְּׁלִישִׁית. לְפִי שְׁהַחֲכָם עוֹקֵר הַנִּדְר מְעַקְרוּ וְהוּי כְּמִי שְׁלֵא נִדְר וְחֲלָה הַשְּׁנִיָּה לְמַפְרַע, שְׁהָרִי הָרֵאשׁוֹנָה כְּמִי שְׁאִינָה הוּאִיל וְנִשְׁאַל עֲלֵיהָ, וְכֵן כְּשֶׁנִּשְׁאַל עַל הַשְּׁתֵּים הָרִי כְּאֵלוּ אִינָם וְחֲלָה הַשְּׁלִישִׁית לְמַפְרַע:

פרק ג - משנה ח

אם לא ראיתי גמל פורח באויר. כלומר יאסרו כל פרות שבעולם עלי אם לא ראיתי וכוי **טז: נחש פקורת בית הבד. כתבנית קורת בית הבד וצורתה **יז**.** דְאֵלוּ כְּעַבֵּי קוֹרַת בֵּית הַבַּד לֹא הוּי שְׁבוּעַת שְׁוֹא, דְאִיכָא טוּבָא: **שְׁבוּעָה שְׁלֵא נְעִידָד.** בְּטוּל מִצְוָה הִיא **יח**), דְהָא חַיֵּב לְהַעִיד שְׁנֶאֱמַר (נִיקְרָא ה) אִם לֹא נִגִיד וְנִשְׂא עוֹנוֹ:

פרק ט - משנה ט

אכלה עבר על שבועת שוא. הכי קאמר, אכלה, עבר על שבועת שוא לחודא. לא אכלה, עבר אף אשבועת בטוי. דמכי נשבע שאכל כפר זו חיב לאכלה, וכי הדר נשבע שלא יאכלנה הרי נשבע לבטל את המצוה, ולוקה משום שבועת שוא בין לא יאכל בין לא יאכל **כא), ואי לא אכיל לה חיב שתים, משום שבועת שוא ואף משום שבועת בטוי:**

פרק ג - משנה י

בְּאֲנָשִׁים וּבְנָשִׁים. אִיִּדֵי דְבַעֵי לְמִתְנֵי שְׁבוּעַת הָעֵדוּת נוֹהֲגִת בְּאֲנָשִׁים וְלֹא בְּנָשִׁים כּוֹי תִּנְא בְּשְׁבוּעַת בְּטוֹי שְׁנוּהֲגִת בְּכָל אֱלוֹ: **בְּרַחוּקִים וּבְקִרְוֵבִים.** כְּגוֹן שְׁאֲתֵן לְפִלוֹנִי, בֵּין רַחוּק בֵּין קִרְוֵב: **בְּכַשְׂרִים וּבְכַסּוּלִים.** בְּכַשְׂרִים לְעֵדוּת וּכְסוּלִים: **מִפִּי עֲצָמוֹ.** שֶׁהוֹצִיא הוּא שְׁבוּעָה מִפִּיו. אָבֵל אִם הִשְׁבִּיעוּהוּ אַחֲרִים אֲכַלֶּתָּ וְלֹא אֲכַלְתָּ, וְאָמַר לֹא אֲכַלְתִּי וְאָכַל אוֹ לְהַפְדֵּי, פְּטוּר אִם לֹא עָנָה אָמֵן. וְאִם עָנָה אָמֵן אַחֲרֵי שֶׁהִשְׁבִּיעוּ חֲבֵרוֹ, הוּי כְּנִשְׁבָּע מִפִּי עֲצָמוֹ וְחֵיב **[כב]**:

פרק ג - משנה יא

שְׁבוּעַת שׂוֹא כּוֹי בְּרַחוּקִים וּבְקִרְוֵבִים. נִשְׁבָּע עַל אִישׁ שֶׁהוּא אִשָּׁה, בֵּין רַחוּק בֵּין קִרְוֵב: **אֶחָת זֹו וְאַחַת זֹו.** אֶחָת שְׁבוּעַת שׂוֹא וְאַחַת שְׁבוּעַת בְּטוֹי, מִשְׁבָּע מִפִּי אַחֲרִים חֵיב בְּדַעְנֵי אָמֵן:

פרק ד

פרק ד - משנה א

שְׁבוּעַת הָעֵדוּת. נוֹהֲגִת בְּאֲנָשִׁים וְלֹא בְּנָשִׁים. דְּכַתִּיב (ויקרא ה) וְהוּא עֵד, בְּרֵאיוֹי לְהַעֲיֵד הַכְּתוּב מִדְּבַר, וְאִשָּׁה אֵינָה רְאוּיָה לְהַעֲיֵד, דְּכַתִּיב (דְּבָרִים יט) וְעַמְדוֹ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים, אֲנָשִׁים וְלֹא נָשִׁים. וְהוּא קָרָא בְּעֵדִים הוּא דְּכַתִּיב, נֶאֱמַר כָּאֵן שְׁנַיִם וְנֶאֱמַר לְהֵלֵן שְׁנַיִם, עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים (שם יז): **וְלֹא בְּקִרְוֵבִים.** דְּפִסּוּלֵי עֵדוּת נִינְהוּ, דְּכַתִּיב (שם כד) לֹא יוֹמְתוּ אֲבוֹת עַל בָּנִים, בְּעֵדוּת בָּנִים. וְהוּא הַדִּין לְשֶׁאֵר קִרְוֵבִים: **וְלֹא בְּכַסּוּלִים.** כְּגוֹן חֵיבֵי מִיתוֹת וְחֵיבֵי מַלְקִיּוֹת וְגַזְלוֹ **[ב]**, דְּאֶקְרוּ רְשָׁעִים, וְהַתּוֹרָה אִמְרָה אֵל תִּשָּׁת רְשָׁע

עד: ואינה נוהגת אלא בראויין להעיד. לאפוקי מלך שאינו מעיד, והפסולים לעדות מדרבנן [ג] כגון משחקי בקביא ומפריחי יונה: בפני בית דין ושלא בפני בית דין מפי עצמו. אם מפי עצמו נשבע שבועה שאיני יודע לה עדות [ה], חייב, בין נשבע בפני בית דין בין שלא בפני בית דין: ומפי אחרים. כגון משביע אני עליכם שתבאו ותעידוני, ואמרו לו אין אנו יודעים לה עדות [ו]: אינם חייבין עד שיכפרו בבית דין. דכתיב (ויקרא ה) אם לוא יגיד ונשא עונו, במקום שאלו היה מגיד היה מועיל. וקרא במשבע מפי אחרים כתיב [ז]. ואין הלכה כרבי מאיר:

פרק ד - משנה ב

וחייבין. קרבן עולה ויורד על זדון השבועה. שהרי לא נאמר בה ונעלם: ועל שגגתה עם זדון העדות. שיודעים שבועה זו אסורה [ט] אבל אין יודעים שחייבים עליה קרבן: ואין חייבים על שגגתה. אם שוגגים הם לגמרי, כסבורים שאין יודעין לו עדות ואחר כך נזפרו [י]. שהרי הן אנוסים ולא קרינן בהו ונשבע על שקר:

פרק ד - משנה ג

ובאו לבית דין והודו פטורים. ואפלו כפרו חוץ לבית דין על כל שבועה. שאין כפירה חוץ לבית דין חשובה כפירה: כפרו בבית דין חייבין על כל אחת ואחת. דאמר קרא (ויקרא ה) והיה כי יאשם לאחת מאלה, לחייב על כל אחת ואחת: מה טעם. אין חייבים אלא אחת אפלו שתקו וכפרו לבסוף, ולא אמרינן כפירה קימא אפלהו לחייבם על כל אחת ואחת: הואיל. ואלו כפרו בבית דין בפעם ראשונה שוב לא היו יכולין לחזור ולהודות, שכבר הגידו שאינם יודעים לו שום עדות ושוב אין חוזרים ומגידים [יג]. הלכך אף על גב דלא כפרו אלא לבסוף, כל השבועות היו לבטלה חוץ מן הראשונה. דאם מה ששתקו בראשונה כפירה היא, שוב אינם ראויים להשביעו, ואם אינה כפירה הרי משביעין ועומדין, ומה אז שבועה על שבועה. על פרחף כי כתיב לאחת לחייב על כל אחת ואחת, אשבועת חוץ לבית דין וכפרו בבית דין כתיב, דשבועות חוץ לבית דין שהיה משביעו שביאו לבית דין ויעידו לא יצאו לבטלה, וראויות לחלק, שאם כפרו שם בראשונה היה ראוי לחזור ולהשביעו:

פרק ד - משנה ד

כָּפְרוּ שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד. בְּתוֹךְ כְּדֵי דְבוּר {יד}: בְּזֶה אַחַר זֶה. שֶׁהֵיךָ בֵּין זֶה לְזֶה יוֹתֵר מִכְּדֵי דְבוּר: הָרֵאשׁוֹן חֵיב. אֲבָל הַשְּׁנִי פְטוּר, שְׁכִינּוֹן שְׁכַפְרָה הָרֵאשׁוֹן שׁוֹב אֵין הַשְּׁנִי רְאוּי לְהַעֲיֵד, שֶׁהוּא יַחֲדֵי {טו}: שְׁתֵּיהֶן חַיְבוֹת. בְּגִמְרָא פְרִיךְ, רֵאשׁוֹנָה אֲמַאי חֵיבַת, הָא קִימָא כַּת שְׁנֵיהָ, וּמָה הַפְּסִידוּהוּ הָרֵאשׁוֹנִים בְּכַפִּירְתָם {יז}. וּמִשְׁנֵי, דְּמַתְּנִיתִין אִירִי כְּגוֹן שֶׁהִיוּ הָעֲדִים שֶׁל כַּת שְׁנֵיהָ קְרוּבִים בְּנִשְׁוֹתֵיהֶן {יח}, שֶׁלֹא הָיוּ כְּשָׂרִים לְהַעֲיֵד כְּשֶׁכְּפָרָה כַּת רֵאשׁוֹנָה, וּנְשׁוֹתֵיהֶן גּוֹסְסוֹת. מָהוּ דְּתִימָא כְּיִנּוֹן דְּקִימָא לֹן רַב גּוֹסְסִים לְמִיתָה הוּוּ לְהוּ כְּאֵלוּ מִתּוֹ וְתַפְטֵר כַּת רֵאשׁוֹנָה דְּהָא קִימָא שְׁנֵיהָ, קָא מִשְׁמַע לֹן הַשְׁתָּא מִיָּהָא לֹא שְׁכּוּב {יט}, וְנִמְצָא שֶׁלֹא הָיָה שָׁם בְּשַׁעַת כְּפִירָה אֶלָּא כַּת רֵאשׁוֹנָה בְּלִבָּד, וּלְפִיכָךְ חֵיבִין:

פרק ה - משנה ה

תְּשׁוּמַת יָד. הַלּוֹאָה. שְׁשָׁם בְּיָדוֹ מְמוֹן: וְאַבְדָּה. שְׁמַצָּא אֲבַדְתִּי: חֲטִין וְשַׁעֲרִין וְכֶסֶם. רִישָׁא אֲשַׁמוּעִינָן מִן אֶחָד וְתַבִּיעוֹת חֲלוּקוֹת. וְסִיפָא אֲשַׁמוּעִינָן תַּבִּיעָה אַחַת כְּלָם פְּקֻדוֹן, וּמִינִין חֲלוּקִים:

פרק ו - משנה ו

נֶזֶק וְחֲצִי נֶזֶק. בְּחֲצֵי נֶזֶק צְרוּרוֹת דְּמִמוֹנָא הוּא וְלֹא קִנְסָא {כב}. דְּאֶמְרִינָן בְּעֵדוֹת שֶׁל קִנְסָא אֵין חֵיבִין {כג}: תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל וְתִשְׁלוּמֵי אַרְבַּעָה וְחֲמִשָּׁה. מְשׁוּם קִרְנָא: וְשִׁאֲנִס אִישׁ פְּלוּנִי וּפְתָה אֶת בֵּיתִי. מְשׁוּם בְּשַׁת וּפְגָם דְּמִמוֹנָא הוּא {כד}: וְשִׁהַכְּנִי בְּנִי. הַכָּאָה שְׁאִין בְּהַ חַבּוּרָה, שְׁאִינוּ חֵיב עֲלֵיהָ מִיתָה. וְכִינּוֹן דְּלִיכָא מִיתָה אִיכָא מְמוֹן: וְשִׁחַבֵּל בֵּי חַבְרֵי בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים. וְנִקְטָ לְהַ, דְּאֶף עַל גַּב דְּעַנּוּשׁ כְּרַת חֵיב מְמוֹן:

שְׁאֵנִי כֹהֵן. פְּטוּרִין, שְׂאִין הָעֵדִים חִיבִין אֶלָּא כְּשִׁפְּרוּ בְּדָבָר שֵׁישׁ בּוֹ תְּבִיעוֹת מִמּוֹן: שְׁאֵנִס אִישׁ פְּלוֹנִי אוֹ פִתָּה בְּתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי. וּבְתוֹ דְקִתְנִי, אִישׁ פְּלוֹנִי כֹהֵן דִּלְעִיל קָאִי, [וְדִתְנָא לְעִיל מִנִּיהּ שְׂאִישׁ פְּלוֹנִי כֹהֵן אוֹ לֹוי וְאִינוּ בִּן גְּרוּשָׁה, וְעִלְיָה קָאִין], אוֹ שֶׁהִשְׁבִּיעַן שְׁאֵנִס אִישׁ פְּלוֹנִי אֶת בְּתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ פְּלוֹנִי דְאִירִי בִּיהַ עַד הַשְּׁתָּא. פְּטוּרִים, דְּבַעֲיָנָן שֵׁישְׁמֵעוּ מִפִּי הַתּוֹבֵעַ. וּבִגְמָרָא מוֹקִי לֵה בְּבֹא בְּהַרְשָׁאָה, וְאִי תְּבִיעַת מִמּוֹן אַחַר הָוִי, הָיוּ חִיבִים. וְאֶשְׁמוּעִינָן דְּאִין נִחְשָׁב הַמְרָשָׁה בְּעַל דִּין בְּזָה כְּשֶׁאֵר מִמּוֹן, דְּכִינּוֹן דְּמִמּוֹן שְׁהוּא שׁוֹאֵל לֹא מְטָא לִידְיָהּ מְעוּלָם, לֹא מְצִי לְמַכְתָּב הַרְשָׁאָה עֲלֶיהָ: וְשֶׁחֶבֶל בִּי בְּנִי. חֶבֶלָה הִיא חֲבוּרָה. פְּטוּרִין, שְׂאֵם הָעֵידוּהוּ הִיָּה מִתְחַיֵּב מִיתָה וְלֹא מִמּוֹן: וְשֶׁחֶבֶל בִּי חֲבֵרִי וְשֶׁהִדְלִיק אֶת גְּדִישֵׁי בְּשַׁבַּת. דְּתַרְוִיָּהּ חִיּוּב מִיתָה נִינְהוּ וּפְטוּרִים מִן הַמּוֹן:

שְׂאֵמֵר אִישׁ פְּלוֹנִי לְתַן לִי וְכוּ' פְּטוּרִים. דְּכִתִּיב בְּשַׁבּוּעַת הָעֵדוּת תַּחֲטָא, וְכִתִּיב בְּשַׁבּוּעַת הַפְּקָדוֹן תַּחֲטָא, מַה שְּׁבִיעַת הַפְּקָדוֹן עַל תְּבִיעַת מִמּוֹן שֵׁישׁ לוֹ עַל חֲבֵרוֹ, אִף שְׁבִיעַת הָעֵדוּת צָרִיךְ שֶׁתְּהִיָּה עַל תְּבִיעַת מִמּוֹן שֵׁישׁ לוֹ עֲלָיו, וְזֶה שְׂטוּעַן שְׂאֵמֵר אִישׁ פְּלוֹנִי לְתַן לִי מֵאֲתָם זֶוּז אִינָה תְּבִיעַת מִמּוֹן שֵׁישׁ לוֹ עַל חֲבֵרוֹ, שְׂאֵפְלוֹ הוּא כְּדַבְּרֵיו שְׂאֵמֵר לוֹ חֲבֵרוֹ שֶׁיִּתֵּן לוֹ מֵאֲתָם זֶוּז אִין חֲבֵרוֹ חִיב בּוֹ כְּלוּם בְּשֶׁבִיל אֲמִירָה זֶוּז {כז}:

מִפְּנֵי שֶׁקִּדְמָה שְׁבוּעָה לְעֵדוּת. וְרַחֲמֵנָא אָמַר (ויקרא ה) וְשִׁמְעָה קוֹל אֶלֶּה וְהוּא עַד אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע, שֶׁקִּדְמָה הָעֵדוּת לְשַׁבּוּעָה וְלֹא שֶׁקִּדְמָה שְׁבוּעָה לְעֵדוּת:

פרק ד - משנה י

אם יודעים אתם לי עדות וכו' פטורין. דכתיב והוא עד, עד שייחד את עדיו:

פרק ד - משנה יא

והם יודעים לו עדות עד מפי עד וכו' פטורים. שאם העידוהו לא היתה עדותו מועלת לו כלום: **[כח]**

פרק ד - משנה יב

עד שישמעו מפי התובע. דכתיב (שם) אם לוא יגיד, מלא בוי"ו ואל"ף. למדרש הכי, אם לו לא יגיד, כלומר לתובע, ונשא עונו, הא אם לאחר לא יגיד פטור:

פרק ד - משנה יג

מצוה אני עליכם וכו'. והוא שיאמר מצוה אני עליכם בשבועה **[לא]**, אוסרכם אני בשבועה: **המקלל בכלם**. מברך את השם באחד מהם: **רבי מאיר מחיב**. סקילה: **וחכמים פטורין**. דעל שם המיוחד דוקא בסקילה, דכתיב (ויקרא כד) בנקבו שם יומת. ועל הכנויים באזרה דאלהים לא תקלל (שמות כב). ובשבועת העדות מודים חכמים לרבי מאיר דחייב על הכנויים כמו שחייב על השם המיוחד. דבשבועת [עדות] כתיב (ויקרא ה) ושמעה קול אלה: **המקלל עצמו**. דכתיב (דברים ד) השמר לך ושמר נפשך מאד, וכל השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה: **והמקלל חברו**. דכתיב (ויקרא יט) לא תקלל חרש, אפלו חרש שאינו שומע ולא קפיד אקללתו לא תקלל, וכל

שָׁכַן שְׂאֵר כָּל אָדָם דְּשָׁמַע וְקָפִיד : יִכְכֶּה אֱלֹהִים וְכֹן יִכְכֶּה אֱלֹהִים. אִם אָמַר
לְעֵדִים יִכְכֶּה אֱלֹהִים אִם לֹא תַעֲדוּנִי. אוֹ שֶׁשָּׁמַע אֶחָד שֶׁקּוֹרָא בְּקִלְלוֹת
שְׁבִיתוֹרָה יִכְכֶּה אֱלֹהִים, וְאָמַר הוּא לְעֵדִים וְכֹן יִכְכֶּה אֱלֹהִים אִם לֹא
תַעֲדוּנִי. אוֹ שֶׁאָמַר אֵל יִכְכֶּה אֱלֹהִים אִם תַעֲדוּנִי. אוֹ יִבְרַכֶּה ה' אִם
תַעֲדוּנִי. וְיִיטִיב לָךְ אֱלֹהִים אִם תַעֲדוּנִי. בְּכָל אֱלוֹ רַבִּי מֵאִיר מְחִיב, דְּמַכְלִיל
לְאוֹ אֶתְהָ שׁוֹמֵעַ הוּן, אֵל יִכְכֶּה אֱלֹהִים אִם תַעֲדוּנִי, הָא אִם לֹא תַעֲדוּנִי
יִכְכֶּה. וְכֹן יִבְרַכֶּה אֱלֹהִים אִם תַעֲדוּנִי, הָא אִם לֹא תַעֲדוּנִי יִקְלָלְךָ. וּבְכָל
אֱלוֹ אֵין הִלְכָה כְּרַבִּי מֵאִיר :

פרק ה

פרק ה - משנה א

שְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן. בְּאֲנָשִׁים וּבְנָשִׁים. אִיִּדֵי דְתִנָּא בְּשְׁבוּעַת הָעֵדוּת בְּאֲנָשִׁים
וְלֹא בְנָשִׁים, תִּנָּא נְמִי הֵכָא לְכֻלְהוֹן : **בְּקָרוּבִים.** שֶׁבַעַל הַפְּקָדוֹן קָרוּב לְזָה
שֶׁהַפְּקָדוֹן אָצְלוֹ : **בְּפָנֵי בֵית דִּין וְשֵׁלָא בְּפָנֵי בֵית דִּין.** אִם מִפִּי עֲצָמוּ נִשְׁבַּע,
שֶׁהוֹצִיא שְׁבוּעָה מִפִּיו אוֹ שֶׁעָנָה אָמֵן אַחֲרֵי הַשְׁבוּעָה וְאַחֲרֵי כֵן הוֹדָה **[א]**,
חִיב קָרְבָן. דִּכְתִּיב (ויקרא ה) וְכַחֵשׁ בְּעֵמִיתוֹ, כָּל דְּהוּ **[ב]** : **וּמִפִּי אַחֲרִים.** וְלֹא
עָנָה אָמֵן. כְּגוֹן מִשְׁבִּיעַ אָנִי עָלֶיךָ שֶׁתַּחֲזִיר לִי פְקָדוֹנִי, וְאָמַר אֵין לָךְ בְּיָדִי
כְּלוּם, אֵינוֹ חִיב עַד שֶׁיִּכְפֹּר בְּבֵית דִּין : **וּחֲכָמִים אוֹמְרִים וְכוּ'.** וְהִלְכָה
כְּחֲכָמִים : **וְחִיב עַל זְדוֹן הַשְׁבוּעָה.** דְּלֹא כְּתִיב בָּהּ וְנִעְלַם. זְדוֹן הַשְׁבוּעָה,
שֶׁזְכוּר עַל הַפְּקָדוֹן וְיודֵעַ שֶׁמִּתְחִיב עַל כְּפִירְתּוֹ קָרְבָן : **וְעַל שְׂגִיטָה עַם זְדוֹן**
הַפְּקָדוֹן. שֶׁאֵינוֹ יודֵעַ שֶׁחִיב בְּשְׁבוּעָה זֶה קָרְבָן **[ה]**, אֲבָל זְכוּר הוּא שֶׁהַפְּקָדוֹן
אָצְלוֹ : **בְּכֶסֶף שְׁקָלִים.** הַקְּנוּי בְּשָׁנֵי סְלָעִים. דְּהִכִּי כְּתִיב גְּבִי אֵיל אֲשֶׁם (ויקרא
ה), בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף שְׁקָלִים **[ו]** :

פרק ה - משנה ב

מִפִּנֵּי שֶׁיְכוּל לַחֲזוֹר וּלְהוֹדוֹת. אַחֲרֵי כְּפִירָה. נִמְצָא שֶׁבְּכָל שְׁבוּעָה הוּא כּוֹפֵר

פרק ה - משנה ג

שְׁבוּעָה בְּאַחֲרוֹנָהּ. אֵין לָךְ בְּיָדֵי וְלֹא לָךְ בְּשִׁבּוּעָה. וְהִשְׁתָּא קִימָא שְׁבוּעָה אֶפְלָהוּ. וְאֵין הִלְכָה לֹא כְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְלֹא כְרַבִּי שְׁמַעוֹן : אֶפְלוּ אָמַר חֲטָה וְשַׁעֲרָה וְכִסְמֵת. דְּסַבֵּר רַבִּי מֵאִיר הַטּוֹעֵן אֶת חֲבֵרוֹ חֲטָה, מִין חֲטָה קֹאמַר. וְכֹן שַׁעֲרָה, וְכֹן כִּסְמֵת, דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת ט) וְהַחֲטָה וְהַכִּסְמֵת. וְהוּי כְּאֵלוֹ טַעֲנוּ חֲטִין וְשַׁעֲרִין וְכִסְמִין. וְרַבֵּן סָבְרִי, גְרַגִּיר אֶחָד שֶׁל חֲטָה וְשֶׁל שַׁעֲרָה וְשֶׁל כִּסְמֵת קֹאמַר. וְאֵין הִלְכָה כְרַבִּי מֵאִיר :

פרק ה - משנה ד

שְׂאִינוּ מְשַׁלֵּם קִנְסָה עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְכִיּוֹן דְּכִי אוּדֵי לֹא מַחֲיִב, כִּי כִפֵּר נִפְי לָאוּ מְמוֹנָא כִפֵּר לִיהּ : אֲבָל מְשַׁלֵּם בְּשֵׁת וּפְגָם. הִלְכֵךְ מְמוֹנָא כִפֵּר. וּפְלִגְתָּא דְרַבֵּן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן סָבֵר כִּי אָמַר לִיהּ אֲנִסְתָּ אוּ פְתִיתָ אֶת בֵּיתִי, קִנְסָא קְתִיבָה מְנִיָּה שְׁדָמִין קְצוּבִין חֲמִשִּׁים כֶּסֶף, וְלֹא קָא תִבַּע מְנִיָּה בְּשֵׁת וּפְגָם שְׂאִין דְּמִין קְצוּבִים, דְּלֹא שְׁבִיק אֵינִשׁ מִיָּדֵי דְקִיץ וְתִבַּע מִיָּדֵי דְלֹא קִיץ, הִלְכֵךְ קִנְסָא כִפֵּר לִיהּ וּפְטוּר. וְרַבֵּן סָבְרִי בְּשֵׁת וּפְגָם קָא תִבַּע לִיהּ, דְּלֹא שְׁבִיק אֵינִשׁ מִיָּדֵי דְכִי מוּדֵי בִיהּ לֹא מְפִטֵר וְתִבַּע מִיָּדֵי דְכִי מוּדֵי בִיהּ מְפִטֵר, הִלְכֵךְ כִּי כִפֵּר לִיהּ, מְמוֹנָא כִפֵּר לִיהּ וְחֵיב. וְאֵין הִלְכָה כְרַבִּי שְׁמַעוֹן :

פרק ה - משנה ה

הַמִּית שׁוֹרֵף אֶת עַבְדֵי. קִנְסָא הוּא, דְּמְשַׁלֵּם שְׁלִשִׁים סְלָעִים אֶפְלוּ אֵינוּ שְׁוָה אֶלָּא דִינָר : אָמַר לוֹ עַבְדּוֹ הַפְּלֵת אֶת שְׁנֵי. קִנְסָא הוּא שְׁיֹצִיא עַבְדּוֹ לְחֵרוֹת בְּשָׁבִיל אֶחָד מְאֲבָרִיו :

פרק ו - משנה א

שְׁבוּעַת הַדִּינִין. הַשְּׁבוּעָה שֶׁהַדִּינִים מְשַׁבְּעִים עַל יְדֵי הוֹדָאָה בְּמִקְצַת הַטְּעֵנָה **(ב)**, צָרִיךְ שֶׁלֹּא תִּהְיֶה הַטְּעֵנָה פְּחוּת מִשְׁתֵּי מְעוֹת **(ג)** כֶּסֶף, שֶׁהוּא שְׁלִישׁ דִּינָר, שֶׁהַדִּינָר שֵׁשׁ מְעוֹת וְהוּא מִשְׁקַל תְּשַׁעִים וְשֵׁשׁ שְׁעָרוֹת בֵּינוֹנִיּוֹת, נִמְצָאוּ שְׁתֵּי מְעוֹת מִשְׁקַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שְׁעָרוֹת: **וְהוֹדָאָה.** שֶׁמְחַיְבֵתוֹ לְשִׁבְעַת, לֹא תִּהְיֶה פְּחוּת מִשְׁוֹה פְּרוּטָה. שְׂאֵם הִיא מָה שֶׁכָּפַר לוֹ **(ד)** פְּחוּת מִשְׁתֵּי כֶּסֶף, אוֹ מָה שֶׁהוֹדָה פְּחוּת מִשְׁוֹה פְּרוּטָה, אֵינּוּ חַיֵּב שְׁבוּעָה דְאוֹרֵיתָא. אֲבָל מְשַׁבְּעִין אוֹתוֹ שְׁבוּעַת הַסֵּת מִדְּבָרֵי סוּפְרִים. וְהַמְּחַיֵּב שְׁבוּעָה דְאוֹרֵיתָא נִקִּיט חֲפָצָא בְּיָדֵיהֶּ **(ה)** כְּגוֹן סֵפֶר תּוֹרָה אוֹ תַּפְלִין כְּשֶׁנִּשְׁבַּע. וְהַמְּחַיֵּב שְׁבוּעַת הַסֵּת **(ו)** לֹא נִקִּיט הַנִּשְׁבַּע חֲפָצָא בְּיָדֵיהֶּ, אֲלָא חֲזוֹן הַכְּנִסֶּת אוֹ הַמְּשַׁבְּעוֹ נִקִּיט חֲפָצָא בְּיָדֵיהֶּ בְּשַׁעֲהָ שֶׁחִבְרוּ נִשְׁבַּע לוֹ. וְשִׁלְשָׁה מֵינֵי שְׁבוּעוֹת הֵן דְאוֹרֵיתָא, וְלֹא יוֹתֵר. הַמּוֹדָה בְּמִקְצַת הַטְּעֵנָה, וְמִי שֶׁעַד אֶחָד מֵעִיד כְּנִגְדּוֹ שֶׁהוּא נִשְׁבַּע לְהַכְחִישׁ הָעֵד, וְשְׁבוּעַת הַשּׁוֹמְרִים. וְכָל שְׂאֵר שְׁבוּעוֹת הַנְּזַכְּרִים בְּמִשְׁנָה, הֵם בְּתַקְנַת חֲכָמִים וְהֵם כְּעִין שֶׁל תּוֹרָה בְּנִקִּיטַת חֶפֶץ. וְאֵין הַפֶּרֶשׁ בֵּין שְׁבוּעָה דְאוֹרֵיתָא לְשְׁבוּעוֹת הַנְּזַכְּרוֹת בְּמִשְׁנָה, אֲלָא שֶׁהַמְּחַיֵּב שְׁבוּעָה דְאוֹרֵיתָא וְלֹא רָצָה לְשִׁבְעַת, בֵּית דִּין יוֹרְדִין לְנִכְסָיו וְנִפְרָעִים מִמֶּנּוּ מִשְׁלָם. וְהַמְּחַיֵּב שְׁבוּעָה מִדְּבָרֵיהֶם בְּתַקְנַת חֲכָמִים **(ז)** וְלֹא רָצָה לְשִׁבְעַת, מְשַׁמְתִּין אוֹתוֹ עַד שֶׁיִּפְרַע אוֹ עַד שֶׁיִּשְׁבַּע. וְאִם עָמַד בְּנִדְוִיו שְׁלֹשִׁים יוֹם וְלֹא רָצָה לְשִׁבְעַת וְלֹא לְשָׁלֵם, מַכִּין אוֹתוֹ מִכַּת מְרֻדוֹת וּמְתִירִין לוֹ נִדְוִיו וְהוֹלֵךְ לוֹ, וְאֵין יוֹרְדִין לְנִכְסָיו: **אֵין לֶךְ בְּיָדֵי אֲלָא פְּרוּטָה פְּטוּר.** שֶׁאֵין הַהוֹדָאָה מִמִּין הַטְּעֵנָה **(ח)**, שֶׁזֶה טְעֵנוֹ כֶּסֶף וְזֶה הוֹדָה לוֹ נְחֹשֶׁת. וְדוֹקָא שֶׁלֹּא טְעֵנוֹ אֲלָא מִשְׁקַל שְׁתֵּי מְעוֹת כֶּסֶף אוֹ יוֹתֵר, אֲבָל אִם טְעֵנוֹ מִטְּבַע כֶּסֶף, הֵרִי הוֹדָה לוֹ בְּמִטְּבַע: **שְׁתֵּי כֶּסֶף וּפְרוּטָה.** קָא סַבֵּר טְעֵנוֹ חֲטִים וְשְׁעָרִים וְהוֹדָה לוֹ עַל אַחַת מֵהֶן חַיֵּב: **מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִשִּׁיב אֲבָדָה.** שֶׁהוּא פְּטוּר מִשְׁבוּעָה, כְּדַתְנִן [גטין דף מח] הַמוֹצֵא מְצִיאָהּ לֹא יִשְׁבַּע מִפְּנֵי תַקּוּן הָעוֹלָם. וְדוֹקָא פְּשָׁאִין הֵבִן טוֹעֵן וְדַאי מָנָה לְאַבָּא בְּיָדֶךָ, אֲלָא שְׁמָא. אֲבָל טְעֵנוֹ וְדַאי, וְאָמַר הוּא לֹא הִיא לוֹ אֲצִלוֹ אֲלָא חֲמִשִּׁים, חַיֵּב שְׁבוּעָה דְאוֹרֵיתָא, דַּאִין זֶה מְשִׁיב אֲבָדָה:

פרק ו - משנה ב

מָנָה לִי בַיָּדָךְ וְאָמַר לוֹ הוּן. בְּפָנַי יְעִידִים. וּכְגוֹן שֶׁאָמַר אַתָּם יְעִידִי, דְּשׁוּב אֵינּוּ יָכוֹל לְטַעַן מִשְׁטָה הַיִּיתִי בְּךָ **[יב]**: פְּטוּר. מִשְׁבוּעָה דְאֹרְיָתָא. אָבֵל מִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ הֵסֵת: **אֵין לָךְ בַּיָּדִי**. לֹא הָיוּ דְבָרִים מֵעוֹלָם **[יג]**: חֵיב. לְשֵׁלָם. וְאֵינּוּ נֶאֱמָן בְּשְׁבוּעָה, שֶׁהָרִי הַחֲזֵק כְּפָרוֹ **[יד]**. וְהוּא שֶׁכָּפַר בְּבֵית דִּין, אָבֵל שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין לֹא הַחֲזֵק כְּפָרוֹ:

פרק ו - משנה ג

אֶלֶּא לִיטְרָא כְּסָף פְּטוּר. שְׂאִין כָּאֵן הוֹדָאָה מִמֵּין הַטַּעֲנָה **[טז]**: לְתַד. חֲצִי כוֹר. חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה סָאִין: **כַּדִּי שְׂמֹן**. כְּדִים מְלֵאִים שְׂמֹן **[כא]**: וְהוֹדָה לוֹ בְּקִנְיָנִים. כְּדִים רִיקִים בְּלֹא שְׂמֹן: **הוֹאִיל וְהוֹדָה בְּמִקְצַת הַטַּעֲנָה**. דְּהוֹה לִיה כְּמוֹ טַעֲנוֹ חֲטִין וְשִׁעְרִין וְהוֹדָה לוֹ בְּאֶחָד מֵהוֹן. וְהִלְכָה כְּאֶדְמוּן, אָבֵל אֵין הִלְכָה כְּרָבֹן גְּמֵלִיאַל דְּמַחֲיֵב בְּטַעֲנוֹ חֲטִין וְהוֹדָה לוֹ בְּשִׁעְרִים: **פְּטוּר**. מִשְׁבוּעָה דְאֹרְיָתָא, לֹא עַל הַקְּרָקְעוֹת וְלֹא עַל הַפְּלִים. שְׂאִין הוֹדָאָת קְרָקְעוֹת מְבִיאָתוֹ לִידֵי שְׁבוּעָה, שְׂאִין דִּין שְׁבוּעָה בְּקְרָקְעוֹת **[כב]**: הוֹדָה בְּמִקְצַת פְּלִים. דְּאִיכָּא הוֹדָאָה וּכְפִירָה בְּלֹא קְרָקְעוֹת: **חֵיב**. לְשִׁבַע אֶף עַל הַקְּרָקְעוֹת עַל יְדֵי גִלְגוּל שְׁבוּעָה: **זוֹקְקִין**. גּוֹרְרִין:

פרק ו - משנה ד

אֵין נִשְׁבְּעִין עַל טַעֲנַת חֲרֵשׁ. כְּגוֹן שֶׁטוּעְנוֹ חֲרֵשׁ בְּרַמְיָזָה. דְּחֲרֵשׁ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים בְּכָל מְקוֹם, אֵינּוּ שׁוֹמֵעַ וְאֵינּוּ מְדַבֵּר: **וְטַעֲנַת קֶטָן**. כְּגוֹן שֶׁטוּעְנוֹ קֶטָן. דְּאָמַר קָרָא (שְׁמוֹת כב) כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְאֵין בְּנִתְיִנַת קֶטָן פְּלוּס. [וְחֲחֲרֵשׁ] וְהַשׁוּטָה כְּקֶטָן הוּא. וְדוֹקָא שְׁבוּעָה דְאֹרְיָתָא הוּא שְׂאִין נִשְׁבְּעִין עַל טַעֲנַת קֶטָן, אָבֵל שְׁבוּעַת הֵסֵת חֵיבִין לְשִׁבַע עַל טַעֲנָתוֹ **[כד]**: **אָבֵל נִשְׁבְּעִין לְקֶטָן וְלֹהֲקֵדֵשׁ**. הֵבֵא לְפָרַע מִנְכָּסֵי קֶטָן, לֹא יִפְרַע אֶלֶּא בְּשְׁבוּעָה **[כה]**. וְכֵן הַמְּקַדֵּשׁ נִכְסָיו וְנִצָּא עָלָיו שֶׁטֶר חוֹב וּבֵא בְּעַל חוֹב לְפָרַע מִן הַנְּכָסִים שֶׁל הַקֶּדֶשׁ, צָרִיד שְׁבוּעָה **[כו]**:

הַעֲבָדִים וְהַשְּׁטָרוֹת וְהַקְּרָקְעוֹת וְכוּ'. דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת כב) עַל כָּל דְּבַר פְּשַׁע, כָּלֵל. עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׁהָ עַל שְׁלֵמָה, פָּרֵט. עַל כָּל אֲבֹדָה, חֲזַר וְכָלֵל. כָּלֵל וּפָרֵט וְכָלֵל אֵי אֶתְהָ דָן אֶלֶּא כְּעֵין הַפָּרֵט, מֵהַ הַפָּרֵט מִפְּרֵשׁ דְּבַר הַמִּטְּלָטֵל וְגוּפוֹ מִמּוֹן, אֵף כָּל דְּבַר הַמִּטְּלָטֵל וְגוּפוֹ מִמּוֹן, יֵצְאוּ קְרָקְעוֹת שְׂאִינָן מִטְּלָטֵלִין, יֵצְאוּ עֲבָדִים שֶׁהִקְשׁוּ לְקְרָקְעוֹת, יֵצְאוּ שְׁטָרוֹת שְׂאֵף עַל פִּי שְׁהֵם מִטְּלָטֵלִין אֵין גּוּפָן מִמּוֹן. שְׁכָל אֱלוֹ אֵין נִשְׁבַּעֵין עֲלֵיהֶן. וְהִקְדַּשׁ אֵין נִשְׁבַּעֵין עֲלֵיו דְּכַתִּיב (ש) כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְלֹא שֶׁל הַקְּדֵשׁ: **אֵין בְּהֵן תִּשְׁלוּמֵי כָּפֵל.** דְּבִהְנֵי דְּזֻקָא דְּמַרְבִּינָן כְּעֵין הַפָּרֵט דְּכַתִּיב בְּאוֹתָהּ הַפְּרָשָׁה יִשְׁלַם שְׁנַיִם: **וְלֹא תִשְׁלוּמֵי אַרְבַּעָה וְחֲמִשָּׁה.** דְּכָל הֵיכָא דְּלִיכָא כָּפֵל אֵינוּ מִשְׁלַם אַרְבַּעָה וְחֲמִשָּׁה דְּכִינּוֹן דְּלִיכָא כָּפֵל הוּוּ לְהוּ תִשְׁלוּמֵי שְׁלֹשָׁה וְאַרְבַּעָה, וְתִשְׁלוּמֵי אַרְבַּעָה וְחֲמִשָּׁה אֲמַר רַחֲמֵנָא וְלֹא תִשְׁלוּמֵי שְׁלֹשָׁה וְאַרְבַּעָה: **שׁוֹמֵר חֲנָם אֵינוּ נִשְׁבַּע.** שׁוֹמֵר חֲנָם אֵין לוֹ עֲלֵיו אֶלֶּא שְׁבוּעָה, דְּכַתִּיב (ש) וְנִקְרַב בְּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ, וְאוֹתָהּ הַפְּרָשָׁה בְּשׁוֹמֵר חֲנָם נֶאֱמָרָה. וְעַל הַעֲבָדִים וְעַל הַקְּרָקְעוֹת וְעַל הַשְּׁטָרוֹת אֵינוּ נִשְׁבַּע, דְּיִלְפִינָן לֵה מִדְּכַתִּיב כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, כָּלֵל. כֶּסֶף אוֹ כְּלַיִם, פָּרֵט. לְשֹׁמֵר, חֲזַר וְכָלֵל. כָּלֵל וּפָרֵט וְכָלֵל אֵי אֶתְהָ דָן אֶלֶּא כְּעֵין הַפָּרֵט, מֵהַ הַפָּרֵט מִפְּרֵשׁ דְּבַר הַמִּטְּלָטֵל וְגוּפוֹ מִמּוֹן, אֵף כָּל וְכוּ', יֵצְאוּ קְרָקְעוֹת דְּלֹאוּ מִטְּלָטֵלִים וְכוּ'. וְכָל הֵנִי דְּאֲמַרִּינָן בְּהוּ אֵינוּ נִשְׁבַּע, דְּזֻקָא שְׁבוּעָה דְּאוֹרִיתָא, אֲבָל שְׁבוּעַת הַסֵּת לְעוֹלָם חֲיָבִין לְשַׁבַּע: **נוֹשֵׂא שְׂכָר אֵינוּ מִשְׁלַם.** גְּנֹבָה וְאַבְדָּה הַכְּתוּב בּוֹ לְחִיּוּב, דְּכַתִּיב (ש) אִם גָּנַב יִגְנַב מִעֲמוֹ יִשְׁלַם לְבַעְלֵיו. וְעֲבָדִים וְקְרָקְעוֹת וּשְׁטָרוֹת אֵינוּ מִשְׁלַם, דְּכַתִּיב בְּשׁוֹמֵר שְׂכָר (ש) כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, כָּלֵל. חֲמוֹר אוֹ שׁוֹר אוֹ שֶׁהָ וְכָל בְּהֵמָה, פָּרֵט. לְשֹׁמֵר, חֲזַר וְכָלֵל וְכוּ', כְּדִאֲמַרִּינָן לְעִיל. רֵעֵהוּ כְּתִיב בְּשׁוֹמֵר חֲנָם וּבְשׁוֹמֵר שְׂכָר, דְּמִשְׁמַע רֵעֵהוּ וְלֹא הִקְדַּשׁ. וְשׁוֹאֵל וְשׁוֹכֵר לֹא הִזְכְּרוּ כֹּאן **{כז}** לְמַעוֹטֵי בְּהוּ עֲבָדִים וְקְרָקְעוֹת וּשְׁטָרוֹת וְהִקְדַּשׁוֹת, דְּלֹא שִׁיךְ שְׂאֵלָה בְּקְרָקְעוֹת **{כח}**, וְלֹא בְּשְׁטָרוֹת עַל הָרֵב, וְכָל שְׁכִירוֹת שְׂאֵינוּ שִׁיךְ בְּשְׁטָרוֹת, וְכֵן לֹא שִׁיךְ שְׂאֵלָה וּשְׁכִירוֹת בְּהִקְדַּשׁ, שְׂאִסוֹר לְהַשְׂאִיל וְלְהַשְׁכִּיר הַהִקְדַּשׁוֹת:

רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר יֵשׁ דְּבָרִים שְׁהֵם פְּקָרְקַע. עֲנָבִים הַעוֹמְדוֹת לְבַצֵּר הוּא דְּאִיכָא בֵּין חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר, דְּרַבִּי מֵאִיר סָבַר עֲנָבִים הַעוֹמְדוֹת לְבַצֵּר

כְּבָצוּרוֹת דָּמִין, וְחֲכָמִים סָבְרֵי לֹא כְּבָצוּרוֹת דָּמִין. וְהִלְכָה כְּחֲכָמִים.
וְדוֹקָא בְּדִין שׁוֹמְרִים **[כט]**, אֲבָל גַּבֵּי מִקַּח וּמִמְכָּר וְאוֹנָאָה וּמוֹדָה בְּמִקְצֵת
הִטְעָנָה, בְּכָל הַנִּי קִימָא לֹן דְּדָבָר הָעוֹמֵד לְפָצֵר כְּבָצוּר דָּמִי **[ל]**. וְכֵן הִלְכָה:
עד הַיִּזְזֵי. קוֹרָה שָׁל עֲלֵיָה הַבּוֹלְטָת מִתּוֹךְ הַבַּיִת. וּכְלָלָא דְּמִלְתָּא, לְעוֹלָם
אֵינוֹ חַיֵּב שְׁבוּעָה דְּאוֹרִיתָא עַד שְׁיִטְעֵנְנוּ דְּבָר שְׁבַמְדָּה אוֹ שְׁבַמְשָׁקֵל אוֹ
שְׁבַמְנִין, וְיוֹדָה לוֹ בְּמִקְצֵת **[לג]** הַמְדָּה אוֹ בְּמִקְצֵת הַמְשָׁקֵל אוֹ מִקְצֵת מְנִין:

פרק ו - משנה ז

הַמְלוּה אֶת חֲבֵרוֹ עַל הַמְשָׁפוֹן. נַעֲשֶׂה עָלָיו שׁוֹמֵר שְׁכָר, לֹא שָׁנָא מְשָׁפוֹן
בְּשַׁעַת הַלְוָאתוֹ, לֹא שָׁנָא מְשָׁפוֹן שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַלְוָאתוֹ. וְאִם אָבַד אוֹ נִגְנַב
וְהָיָה הַמְשָׁפוֹן כְּנֶגֶד הַחֹב, יֵצֵא מְשָׁפוֹנוֹ בְּחֹבוֹ וְאִין לְהֵם זֶה עַל זֶה כְּלוּם.
וְאִם הַחֹב יָתֵר עַל הַמְשָׁפוֹן, מְשַׁלֵּם לוֹה לְמִלוּה מַה שְׁהָיָה הַחֹב יוֹתֵר. וְאִם
הַמְשָׁפוֹן יוֹתֵר עַל הַחֹב, מְשַׁלֵּם מְלוּה לְלוֹה. וְאִם נֶאֱבַד בְּאִנְס, שְׁשׁוֹמֵר שְׁכָר
פְּטוּר, גַּם הַמְלוּה פְּטוּר, וְנִשְׁבַּע שְׁבַאֲנִס נֶאֱבַד וְגוֹבָה חֹבוֹ כְּלוֹ: **שְׁקֵל**. חֲצִי
סָלַע: **לא כִּי**. לֹא כֵן הָיָה: **אַלֵּא סָלַע הַלְוִיתָנִי עָלָיו וְשִׁלְשָׁה דִּינָרִים הָיָה**
שׁוּה חַיֵּב. שְׁהָרִי הוּא הוֹדָה בְּמִקְצֵת הִטְעָנָה **[לה]**, שְׁהַסָּלַע שׁוּה אֲרַבְעָה
דִּינָרִין. וְכִינֹן שְׁהַלְוָה חַיֵּב לְשַׁבַּע כְּמָה הָיָה שׁוּה הַמְשָׁפוֹן שְׁלוֹ, וְהַמְלוּה חַיֵּב
לְשַׁבַּע עַל הַמְשָׁפוֹן שְׁאִינוֹ בְּרִשׁוּתוֹ, וְאַף עַל פִּי שְׁמִשְׁלֵם דָּמִיו, מִשׁוּם
דְּחִישִׁינֵן שְׁמָא עֵינָיו נָתַן בּוֹ, בֵּית דִּין מְשַׁבְּיעִין אֶת הַמְלוּה תְּחִלָּה שְׁאִין
הַמְשָׁפוֹן בְּרִשׁוּתוֹ, וְאַחַר כֵּן מְשַׁבְּיעִין אֶת הַלְוָה כְּמָה הָיָה שׁוּה. שְׁמָא יִשְׁבַּע
הַלְוָה תְּחִלָּה וְלֹא דִקְדֵק בְּשׁוּמָא וְיוֹצִיא הַמְלוּה אֶת הַמְשָׁפוֹן וְיִפְסְלוֹ
לְעֵדוֹת וְלְשְׁבוּעָה **[לו]**. וְהָא דְּתַנִּינֵן בְּסִיפָא מִי נִשְׁבַּע, מִי נִשְׁבַּע תְּחִלָּה קְאָמֵר:
מִי שְׁהַפְּקִדוֹן אֶצְלוֹ. הַמְלוּה שְׁהָיָה הַמְשָׁפוֹן אֶצְלוֹ נִשְׁבַּע שְׁאִין הַמְשָׁפוֹן
בְּרִשׁוּתוֹ:

פרק ז

פרק ז - משנה א

כָּל הַנִּשְׁבָּעִין וְלֹא מִשְׁלָמִין. לֹא תִקְנֶה תוֹרָה לְתוֹבֵעַ לְשָׁבַע וְלִטֹּל, אֲלֵא לְנִתְבָּע שְׂיִשְׁבַּע וְלֹא יִשְׁלַם, דְּכָתִיב (שְׁמוֹת כב) וְלָקַח בְּעֵלְיוֹ וְלֹא יִשְׁלַם [א], מִי שֶׁעָלְיוֹ לְשִׁלְּם הוּא נִשְׁבָּע: וְאֵלּוּ נִשְׁבָּעִין וְנוֹטְלִין. שֶׁתִּקְנֶנוּ לָהֶם חֲכָמִים לְשָׁבַע וְלִטֹּל. וְכִלְהוּ מִפְּרֹשׁ לְהוּ לְקַמֵּן בְּמִתְנִיתִין: הַשְּׂכִיר. תִּקְנֶנוּ לוֹ חֲכָמִים לְשָׁבַע וְלִטֹּל, מִפְּנֵי שֶׁבַע הַבַּיִת טְרוּד בְּפוּעֵלְיוֹ וְאֵינוֹ נֹזֵק. וְהֵי מְלִי כְּשֶׁתּוֹבְעוֹ בְּזִמְנוֹ, שְׂכִיר יוֹם זִמְנוֹ כָּל הַלֵּילָה שְׂאֲחָרְיוֹ, וְשְׂכִיר לַיְלָה זִמְנוֹ כָּל הַיּוֹם שְׂלֵאֲחָרְיוֹ. אֲבָל תִּבְעוּ לְאַחַר זִמְנוֹ, בַּעַל הַבַּיִת נִשְׁבָּע הֵסֵת שְׂפָרְעוֹ וְנִפְטָר. וְאִם שָׂכְרוּ שְׂלֵא בַּעֲדִים [ג], נִמִּי אֵין הַשְּׂכִיר נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל, דְּמִתּוֹךְ שֶׁיִּכּוֹל לומר לוֹ לֹא שְׂכָרְתִּיךָ מֵעוֹלָם, יִכּוֹל לומר לוֹ נִמִּי שְׂכָרְתִּיךָ וְנִתְתִּי [ד] לְךָ שְׂכָרְךָ: הוּא אוֹמֵר נִתְתִּי. אֲבָל אָמַר לוֹ שְׁנַיִם קֶצֶצֶת לִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא קֶצֶצְתִּי לְךָ אֲלֵא אֶחָד, נִשְׁבָּע בַּעַל הַבַּיִת שְׁבוּעַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא כְּדַבְּרִיו וְאֵינוֹ נוֹתֵן לוֹ אֲלֵא אֶחָד [ה]: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. וְאֵין הַלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה לֹא בְּשָׂכִיר וְלֹא בְּנֹזֵל וְלֹא בְּנִתְבָּל:

פרק ז - משנה ב

לְמִשְׁכָּנֵנוּ שְׂלֵא בְּרִשׁוֹת. וְכַגּוֹן שֶׁרְאוּהוּ עֲדִים שֶׁנִּכְנַס לְבַיִת חִבְרוּ וְאֵין בְּיָדוֹ כְּלוּם וְיִצָּא מִשָּׁם וְכִלְיִם תְּחוּבִים לוֹ תַחַת כְּנָפָיו [ח]: הֵרִי זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. שֶׁהֵרִי הַדְּבָרִים מוֹכִיחִים, שֶׁהַעֲדִים מֵעִידִים שֶׁמִּשְׁכָּנֵנוּ שְׂלֵא בְּרִשׁוֹת. וְהוּא דְטָעִין לִיהֵ הָאִידָּ בְּמִידֵי דְאִמִּיד בֵּיהּ, אֲבָל אִם טָעִין לִיהֵ בְּכֶסֶף דְּכֶסֶף וְכִי הָאִי גּוֹנָא בְּמִידֵי דְלֵא אִמִּיד בֵּיהּ, לָאוּ כָּל כְּמִינֵיהּ לְשָׁבַע וְלִטֹּל, אֲלֵא יִשְׁבַּע הַנִּתְבָּע וְיִפְטָר:

פרק ז - משנה ג

הֵרִי זֶה נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל. וְדוֹקָא שֶׁהַחֲבֵלָה בְּמָקוֹם שֶׁאֲפָשָׁר שְׁחַבֵּל בְּעֶצְמוֹ, מִשׁוּם הֵכִי צָרִיךְ שְׁבוּעָה. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ יִכּוֹל לְחַבֵּל בְּעֶצְמוֹ וְנִכְרַ שְׂאֲחָרִים עָשׂוּ לוֹ, כַּגּוֹן שֶׁעֲלָתָהּ לוֹ נִשְׂיָכָה בְּגִבּוֹ [יא], וְאֵין שָׁם אַחַר, שֶׁיִּכּוֹל לומר שְׂמָא אַחַר עָשָׂה [יב], נוֹטֵל בְּלֵא שְׁבוּעָה:

וּאֶפְלוּ שְׁבוּעַת שׁוּא. לֹא מִבְּעֵינָא שְׁבוּעַת עֵדוּת וּשְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן דְּאִית בְּהוּ כְּפִירַת מְמוֹן, דְּהוּי רַע לְשָׁמַיִם וְלַבְּרִיּוֹת, אֶלָּא אֶפְלוּ שְׁבוּעַת שׁוּא, דְּאִינוּ אֶלָּא רַע לְשָׁמַיִם, שְׁפַנְגְּדוּ נְשָׁבַע וְנוֹטֵל. וּשְׁבוּעַת בְּטוּי לֹא קִתְּנִי, דְּשְׁבוּעַת בְּטוּי דְּלִהָבָא כְּגוֹן אֶכֶל וְלֹא אֶכֶל, אִיכָא לְמִימַר כִּי אֲשַׁתְּבַע בְּקוּשְׁטָא אֲשַׁתְּבַע, שְׁבַדְעֵתוּ הִיָּה לְקִימוּ, וְאָף עַל פִּי שְׁכַפְּאוּ יִצְרוּ וְעֵבֵר עָלֶיהָ אִינוּ חֲשׂוֹד בְּכֶד עַל הַשְּׁבוּעָה [ד]. אֲבָל בְּטוּי דְּלִשְׁעֵבֵר, אֶכְלֵתִי וְלֹא אֶכְלֵתִי, דְּמִי לְשְׁבוּעַת שׁוּא, שְׁהָרִי הוֹצִיא שְׁבוּעַת שְׁקַר מִפִּיו: הִיָּה אֶחָד מֵהוּ מְשַׁחֵק בְּקִבְיָא. תְּנָא פְּסוּלָא דְּאוּרִיתָא וְקִתְּנִי פְּסוּלָא דְּרַבְּנָן: מִפְּרִיחֵי יוֹנִים. אִית דְּמִפְּרָשֵׁי אִם תִּקְדִּים יוֹנְתֵד לְיוֹנְתִי אֶתְּן לָךְ כֶּד וְכָד, וְהִינוּ שְׁחוֹק. וְאִית דְּמִפְּרָשֵׁי שְׁמַגְדֵּל יוֹנָה מְלַמֶּדֶת לְהִבִּיא יוֹנִים לְבֵית בְּעָלֶיהָ, וְיֵשׁ בְּהוּ גֹזֵל מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם: וְסוֹחְרֵי שְׁבִיעִית. עוֹשִׂים סְחוּרָה מִפְּרוֹת שְׁבִיעִית, וְהַתּוֹרָה אִמְרָה לְאֶכְלָה וְלֹא לְסְחוּרָה: חֲזָרָה שְׁבוּעָה לְמִקוּמָה. אִית דְּמִפְּרָשֵׁי בְּגִמְרָא, חֲזָרָה לְסִינֵי, לְשְׁבוּעַת הַר סִינֵי שְׁהַשְּׁבִיעַ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא תִגְזֹל, וְהוּא יִפְרַע מִן הַכּוֹפֵר מְמוֹן לְחִבְרוּ, אֲבָל בֵּית דִּין אֵין נִזְקָקִין לֹא לְשְׁבוּעָה וְלֹא לְפָרְעוֹן. וְאִית דְּמִפְּרָשֵׁי חֲזָרָה שְׁבוּעָה לְמַחֲיָב לָהּ, עַל זֶה שְׁהוֹדָה בְּמִקְצַת, וְכִיּוֹן שְׁאִינוּ יָכוֹל לְשָׁבַע שְׁהָרִי חֲשׂוֹד הוּא, יִשְׁלַם [ט]:

[שְׁנִיָּהוּ נִשְׁבְּעִין וְנוֹטְלִין. מִבְּעַל הַבֵּית. דְּאִמַר לִיה חֲנוּנִי, פּוֹעֲלִים לֹא מְהִימְנוּ לִי בְּשְׁבוּעָה], אֶתְּ הַאִמְנַתִּינְהוּ, דְּלֹא אִמְרַת לִי בְּסִהְדֵי הַב לְהוּ. וְכֵן פּוֹעֲלִים אִמְרֵי לִיה, חֲנוּנִי לֹא מְהִימְן לָן בְּשְׁבוּעָה. וְכִשְׁשְׁנִיָּהוּם נִשְׁבְּעִין וְנוֹטְלִים מִבְּעַל הַבֵּית, נִשְׁבְּעִים זֶה בְּפָנֵי זֶה, כִּי הֵיכִי דְלִכְסוּף חֲנוּנִי מִפּוֹעֲלִים אוּ פּוֹעֲלִים מִחֲנוּנִי: אֱלוּ וְאֱלוּ בְּאִין לִידֵי שְׁבוּעַת שׁוּא. שְׁהָרִי עַל כְּרַחֵד אֶחָד מֵהוּ נִשְׁבַּע לְשׁוּא וְנִמְצָא שֵׁם שְׁמַיִם מִתְּחִלָּל. אֶלָּא אֱלוּ וְאֱלוּ נוֹטְלִין בְּלֹא שְׁבוּעָה. וְאִין הִלְכָה כְּכֹן נִנְס:

וּנְתַן לוֹ. וְהַפְּרוֹת צְבוּרִין וּמִנְחִים בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים וְאִין מְחִזֵּק בְּהוּן לֹא חֲנוּנִי וְלֹא בַּעַל הַבַּיִת: וּנְתַתּוּ בְּאִנְפָּלִי. תִּיק הַעֲשׂוֹי לְמַעוֹת: יִשְׁבַּע בַּעַל הַבַּיִת. שְׁבוּעָה כְּעִין שֶׁל תּוֹרָה, וְיִטַּל. דְּכִיּוֹן דְּחֲנוּנִי מוֹדָה שְׁמֵכֵר [כד], וְהַפְּרוֹת הֵם חוּץ לְחֲנוּתוֹ, בַּעַל הַבַּיִת נִשְׁבַּע וְנוֹטַל: אָמַר לוֹ נְתַתִּים לָךְ. וְהוֹלְכְתָן לְתוֹךְ בֵּיתְךָ. וְאֵלוֹ הַפְּרוֹת הַצְּבוּרִין וּמִנְחִים שְׁלִי הֵם שְׁנַתַּתִּי כְּאִן לְמִכְרוֹ, וְהִלְכָה טוּעֵן אֵלוֹ הֵם הַפְּרוֹת שְׁמֵכְרְתָ לִי בְּדִינְךָ. הוֹאִיל וְהִלּוּקַח מוֹדָה בְּמִקַּח [כה] וְהַחֲנוּנִי כּוֹפֵר שֶׁלֹּא מֵכַר אֶת אֵלוֹ, יִשְׁבַּע הַחֲנוּנִי שְׁבוּעָה כְּעִין שֶׁל תּוֹרָה וְיִטַּל: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וְכוּ'. רַבִּי יְהוּדָה אֲסִיפָא פְּלִיג, וְאָמַר דְּבִין בְּזוּ בִין בְּזוּ בַּעַל הַבַּיִת נִשְׁבַּע וְנוֹטַל. דְּכִיּוֹן שֶׁהַפְּרוֹת הֵם חוּץ לְחֲנוּת הוּי כְּאֵלוֹ הַפְּרוֹת הֵם בְּיַד בַּעַל הַבַּיִת, וְכֹל שֶׁהַפְּרוֹת בְּיָדוֹ, יָדוֹ עַל הַעֲלִינָה וְהוּא נִשְׁבַּע וְנוֹטַל: אָמַר לְשַׁלְּחִי וְכוּ'. אֲשַׁמְעִינּוּ תַנָּא פְּלִגְתָּא דְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּין בִּין בְּמַעוֹת שֶׁל שַׁלְּחִי בִין בְּפְרוֹת שֶׁל חֲנוּנִי. דְּאִי אֲשַׁמְעִינּוּ פְּלוּגְתִּיהוּ בְּחֲנוּנִי, הָוָה אֲמִינָא בְּפְרוֹת אָמְרוּ רַבִּין דְּכִי אָמַר לוֹ נְתַתִּים לָךְ וְהוֹלְכְתָן לְתוֹךְ בֵּיתְךָ יִשְׁבַּע הַחֲנוּנִי וְיִטַּל, לְפִי שֶׁהַחֲנוּנִי עֲשׂוֹי לְתוֹן פְּרוֹת קָדָם שִׁיקַח [כח] הַדִּינְךָ, אֲבָל בְּשַׁלְּחִי שְׁאִינוֹ עֲשׂוֹי לְתוֹן הָאֲסָרִין קָדָם שִׁיקַח הַדִּינְךָ, אִימָא מוֹדוֹ לִיהַּ לְרַבִּי יְהוּדָה דְלַעוֹלָם בַּעַל הַבַּיִת נִשְׁבַּע וְנוֹטַל. וְאִי אֲתַמַּר בְּהָא, בְּהָא קָאמַר רַבִּי יְהוּדָה דְלַעוֹלָם בַּעַל הַבַּיִת נִשְׁבַּע וְנוֹטַל, מִפְּנֵי שֶׁאִין הַשַּׁלְּחִי עֲשׂוֹי לְתוֹן הָאֲסָרִין עַד שִׁיקַח הַדִּינְךָ, אֲבָל בְּחֲנוּנִי שֶׁהוּא עֲשׂוֹי לְתוֹן הַפְּרוֹת קָדָם שִׁיקַח הַמַּעוֹת אִימָא מוֹדִי לְהוּ לְרַבִּין, צְרִיכָא. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

הַפּוֹגְמַת כְּתַבְתָּהּ. שְׁמוּצִיָּאָה שֶׁטֶר כְּתַבְתָּהּ וּמוֹדָה שֶׁנְתַקְבְּלָה מְקַצְתָּה: לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה. אִם טוּעֵן הַבַּעַל נְתַקְבְּלָה כְּלָה: עַד אֶחָד אוֹמֵר וְכוּ'. וּמִנְכָסִים מְשַׁעְבְּדִים וּמִנְכָסִי יְתוּמִים כּוּ'. וְנִפְרַעַת שֶׁלֹּא בְּפָנָיו. כְּלָהוּ אֲכָשִׁם קִימִי, כְּשֵׁם שְׁאִין אֶחָד מֵאֵלוֹ נִפְרַע אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה, כְּדִי הִיתוּמִים אֵינָם נִפְרָעִים אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה. יְתוּמִים הַנִּפְרָעִים מִן הִיתוּמִים לֹא יִפְרָעוּ אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה. וּמִירִי מְתַנִּיתִין כְּגוֹן שֶׁאֵלוֹ הִיתוּמִים שְׁבָאִים לְהַפְּרַע מֵהוּן אוֹמְרִים אֵין אָנוּ יוֹדְעִים אִם פְּרַע אָבִינוּ זֶה הַחוּב אִם לֹאוֹ, אֲבָל אִם טָעְנוּ אָמַר לָנוּ אָבִינוּ שֶׁלֹּא לָוָה מַעוֹת הִלְלוּ וְלֹא נְתַחִיב בְּחוּב זֶה מַעוֹלָם, הָרִי הִיתוּמִים שְׁמוּצִיָּאִים שֶׁטֶר חוּב עַל הִיתוּמִים הִלְלוּ נִפְרָעִים מֵהֵם שֶׁלֹּא בְּשְׁבוּעָה, שְׁכַל הָאוֹמֵר לֹא לְוִיתִי כְּאוֹמֵר לֹא פְּרַעְתִּי דְּמִי, וְהֵם אֵינָם יְכוּלִים לְהַכְחִישׁ הַעֲדִים שְׁמַעֲיָדִים שְׁאָבִיָּהֶם לָוָה הַמַּעוֹת הִלְלוּ. וְלֹא שָׁנוּ דְּבְשְׁבוּעָה מִיְהִת שְׁקִלִי יְתוּמִים מִן הִיתוּמִים, אֶלָּא שְׁמַת מְלוּה בְּחִי לָוָה, אֲבָל מֵת לָוָה בְּחִי מְלוּה, כְּבָר נְתַחִיב מְלוּה שְׁבוּעָה לְבַנֵּי לָוָה שֶׁלֹּא נְתַקְבַּל כְּלוּם, שֶׁהַנִּפְרָע מִן הִיתוּמִים אֶפְלוּ בְּשֶׁטֶר צְרִיךְ שְׁבוּעָה, וְאִין אָדָם מוֹרִישׁ מִמוֹן

שְׁהוּא חֵיב עָלָיו שְׁבוּעָה לְבָנָיו, לְפִי שְׁאִין הַבָּנִים יְכוּלִים לְשַׁבַּע {ל} שְׁבוּעָה שְׁנֵתְחִיב אָבִיהֶם. וְאִף עַל פִּי שְׁכֵן הַדִּין, אִם דִּין אֶחָד דִּין שִׁישְׁבָּעוּ הַיְתוּמִים שְׁבוּעָה שְׁלֹא פְקֻדְנוּ אָבִא וַיִּפְרְעוּ מִמָּמוֹן הַיְתוּמִים הָאֲחֵרִים בְּשְׁבוּעָה זֹה, מִה שְׁעֲשׂוּי עֲשׂוּי {לא} : שְׁלֹא פְקֻדְנוּ אָבִא. בְּשַׁעַת מִיתָה : וְשְׁלֹא אָמַר לָנוּ. קִדְּם לָכֵן, שְׁשֻׁטָר זֶה פְּרוּעַ : הֲרִי זֶה נִשְׁבָּע. שְׁלֹא מִצָּא בֵּין שְׁטְרוֹתָיו שְׁל אָבִיו שְׁשֻׁטָר זֶה פְּרוּעַ. וְכֵן הִלְכָה : רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. וְהִלְכָה כְּרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל :

פרק ז - משנה ח

שְׁלֹא בְטַעֲנָה. שְׁלֹא בְטַעֲנַת בְּרִי אֶלָּא בְטַעֲנַת שְׁמָא, שְׁטוּעֵנוּ שְׁמָא עַכְבָּתָּ מִשְׁלִי. וּמִשּׁוּם דְּכָל הַגֵּי מוֹרוּ הֵתֵר לְעַצְמָם לְפִי שְׁטָרְחוּ בְּנִכְסִים, מִשּׁוּם הַכִּי רָמוּ רַבָּנָן שְׁבוּעָה עֲלֵיהוּ : וְאִפּוּטְרוּפִים. שְׁנֵתְעַסְקוּ בְּמָמוֹן אָדָם לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא וּלְשָׂא וּלְתַן. אֲבָל בְּאִפּוּטְרוּפּוֹס שְׁל יְתוּמִים, אִם מְנָהוּ בֵּית דִּין יִשְׁבַּע, וְאִם אָבִי יְתוּמִים מְנָהוּ לֹא יִשְׁבַּע : וְהָאִשָּׁה הַנוֹשֵׂאת וְנוֹתֵנַת בְּתוּךְ הַבַּיִת. שְׁהוֹשִׁיבָהּ בְּעֵלָהּ חֲנוּנִית אוֹ אִפּוּטְרוּפָא עַל נִכְסֵיהָ : וְכֵן הַבַּיִת. אֶחָד מִן הָאֲחִין שְׁנֵתְעַסְק בְּנִכְסִים מִשְׁמַת אָבִיהֶן : חֲלָקוּ. וְלֹא הַשְׁבִּיעוּהוּ בְּשַׁעַת הַחֲלוּקָה : נִתְגַּלְגְּלָה לוֹ שְׁבוּעָה. אֲצֵלָם אַחֲרֵי כֵן, מְגַלְגְּלִין גַּם אֶת זֶה עָלָיו. וְכִדְרֵךְ שְׁמַגְלְגְּלִין בְּשְׁבוּעַת הַתּוֹרָה וּבְשְׁבוּעָה שֶׁהִיא כְּעֵין שְׁל תּוֹרָה, כִּדְ מְגַלְגְּלִין בְּשְׁבוּעַת הַסֵּת : וְהַשְׁבִּיעִית מִשְׁמַטָּת אֶת הַשְׁבוּעָה. לֹא אֶהְנֶךָ שְׁבוּעוֹת דְּשִׁתְּפִין קָאִי, דְּהָא אִין שְׁבִיעִית מִשְׁמַטָּת שְׁתַּפּוֹת וְלֹא שְׁבוּעַתָּה. אֶלָּא מְלוֹה וּשְׁבוּעַתָּה הִיא מִשְׁמַטָּת {לו} :

פרק ח

פרק ח - משנה א

אַרְבַּעַה שׁוֹמְרִים הֵם. וְדִינְיָהוּן שְׁלֵשָׁה : נוֹשֵׂא שְׁכָר. שׁוֹמֵר בְּשְׁכָר : נִשְׁבָּע עַל הַכֵּל. שְׁלֹא פִשַׁע : מִשְׁלֵם אֶת הַכֵּל. כָּל הַנֶּדֶךְ דִּתְגִינֵן בְּמִתְגִּיתִין, שְׁבוּיָהּ

וּשְׁבוּרָה וּמִתָּהּ וּגְנֵבָה וְאַבְדָּה. אָבֵל מִתָּהּ מִחֲמַת מְלָאכָה, אֵינוּ מְשַׁלֵּם, דָּלָאוּ
לְאוֹקְמָה בְּכֻלָּתָא שְׁאַלְהּ. וְהַמְשָׁנָה הַזֹּאת מִפְרָשֶׁת בְּהַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים
: [ב]

פרק ח - משנה ב

וְאָמַר אָמֵן פְּטוּר. שְׁאֵלוּ הוֹדָה לֹא הָיָה מְשַׁלֵּם כָּלוּם, נִמְצָא שְׁאִין כָּאֵן
כְּפִירַת מָמוֹן. וְאִף עַל פִּי שְׁנִשְׁבַּע לְשָׁקֵר, לֹא חִיבָה תוֹרָה קָרְבַּן שְׁבוּעָה [ג]
אֶלָּא הֵיכָא שְׁכָפְרוּ מָמוֹן. וְכֵן הַדִּין אֵינוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעַ אֶלָּא עַל דְּבַר שְׁאֵם
הוֹדָה הָיָה חֵיב לְשַׁלֵּם מָמוֹן:

פרק ח - משנה ג

הֵיכֵן שׁוֹרֵי אָמַר לוֹ אָבֵד. אָמַר לְשׁוֹמֵר חֲנָם הֵיכֵן שׁוֹרֵי, אָמַר לִיה אָבֵד:
מִשְׁבִּיעַד אֲנִי וְאָמַר אָמֵן וְהַעֲדִים מְעִידִים אוֹתוֹ שְׁאֶכְלוּ מְשַׁלֵּם אֶת הַקָּרָן.
וְלֹא כָּפֵל. וְאִם הוֹדָה לוֹ מֵעֲצָמוֹ עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ עֲדִים, מְשַׁלֵּם קָרָן וְחֻמֶּשׁ
וְאִשָּׁם, כְּדִין שְׁבוּעַת הַפְּקָדוֹן דְּאֵינָהּ בָּאָה עַד שְׁמוּדָה וְשֶׁב מִרְשַׁעְתוֹ וּבָא
לְהַתְּכַפֵּר: אָמַר לוֹ נִגְנַב מִשְׁבִּיעַד אֲנִי וְכוּ'. דְשׁוֹמֵר חֲנָם הַפּוֹטֵר עֲצָמוֹ
בְּטַעֲנַת גֵּנֵב וְנִשְׁבַּע וּבָאוּ עֲדִים, מְשַׁלֵּם כָּפֵל, דְּכִתִּיב (שְׁמוֹת כב) אִם לֹא יִמָּצֵא
הַגֵּנֵב, אִם לֹא יִמָּצֵא כְּמוֹ שְׁאָמַר אֶלָּא שֶׁהוּא עֲצָמוֹ גֵּנֵבוּ, יִשְׁלַם שְׁנַיִם. אָבֵל
אִם בָּא לְפָטֵר עֲצָמוֹ בְּטַעֲנַת אָבֵד, אֵינוּ מְשַׁלֵּם כָּפֵל: הוֹדָה מֵעֲצָמוֹ מְשַׁלֵּם
קָרָן וְחֻמֶּשׁ וְאִשָּׁם. אָבֵל כָּפֵל לֹא, דְּמוּדָה בְּקִנְס פְּטוּר:

פרק ח - משנה ד

אָמַר לְאַחַד מִן הַשּׁוֹק וְכוּ'. הֵכָא לֹא גְרָסִינָן מִשְׁבִּיעַד אֲנִי, דְּהָא בְּלֹא שְׁבוּעָה
מַחֲיִב כָּפֵל. שְׁזָה גֵּנֵב מִמֶּשׁ הוּא, וּבִגְנֵב כְּתִיב יִשְׁלַם שְׁנַיִם, וְאִין צָרִיךְ
שְׁבוּעָה: עֲדִים שְׁמִמְשָׁמִשִׁין וּבָאִין. רְבוּתָא אֲשַׁמְעִינוּ, דְּאִף עַל גַּב דְּמִחֲמַת
בְּעִתּוֹתָא דְּעֲדִים מוּדָה, אֶפְלוּ הָכִי מִהֲנִיא הוֹדָאָה וְנִפְטֵר מִן הַכָּפֵל. וְכִיּוֹן

דַּאִין כִּפֹּל, פִּטוֹר אִף מִן הַטְּבִיחָה שְׁכַפֵּר בָּהּ וּבָאוּ עֵדִים שְׁגָנְבּוּ {ד} וְטָבַח
וּמָכַר, דְּכָל הַיֵּכָא דְלִיכָא כִּפֹּל לִיכָא חֵיב טְבִיחָה, דְּתִשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה
וְחִמְשָׁה אָמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא תִשְׁלוּמֵי שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעָה, וְכִיּוֹן דְּכִפֹּל לִיכָא,
בְּצִיר לִיָּה חַד :

פרק ח - משנה ה

אָמַר לְשׂוֹאֵל וְכוּי פִּטוֹר. שְׁהָרִי אִף כְּשֶׁנִּשְׁבַּע לְשָׁקֵר חֵיב אֶת עַצְמוֹ
בְּתִשְׁלוּמֵי וְאִין בְּשִׁבּוּעָה זֶה כְּפִירַת מָמוֹן :

פרק ח - משנה ו

חֵיב. שְׁהָרִי כִּפֵּר מָמוֹן, שְׁאֵלוּ הוֹדָה הָיָה מִתְחֵיב: מֵת וְהוּא נִשְׁפָּר וְכוּי
פִּטוֹר. שְׁאֵם הוֹדָה לֹא הָיָה מְשֻׁלָּם. וְכֵן נִגְנַב וְהוּא שְׁאֵבַד, אוֹ אֵבַד וְהוּא
שְׁגָנְבּוּ, פִּטוֹר, שְׁהָרִי שְׁנָה מִחוּבָה לְחוּבָה וְלֹא כִּפֵּר מָמוֹן בְּשִׁבּוּעָה זֶה: אָמַר
לוֹ אֵבַד אוֹ נִגְנַב וְהוּא שְׁמֵת אוֹ נִשְׁבָּה וְכוּי פִּטוֹר. שְׁהָרִי שְׁנָה מִפִּטוֹר לְחוּבָה
וְהִפְסִיד בְּשִׁבּוּעָתוֹ :